

CSENDŐRSÉGI LAPOK

MEGJELENIK
HAVONTA KÉTSZER

SZERKESZTI
PINCZÉS ZOLTÁN
SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre --- --- 12 pengő
Félévre --- --- 6 pengő
Negyedévre --- --- 3 pengő

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ-UTCA 30

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A férfi.

Lindbergh kapitány este beült a moziba, végignézte az előadást, utána elment vacsorázni, vacsora után lefeküdt, két órát aludt, aztán hajnalban gondolt egyet, kiment a repülőtérre, rendbehozatta a gépét s nekivágott a hatezer kilométeres Oceánnak. Csak így egyszerűen, ahogy leírtuk, minden hűhó és minden reklám nélkül: egészen bizonyosan vannak emberek, akik sokkal nagyobb nekikészülődéssel döcögnek fel a vicinálison Szolnokról Budapestre, mint amilyennel ez a huszonötéztendős amerikai tiszt belekezdett abba az istenkisértésbe.

Hogy azon a hatezer kilométeres úton ő is a Nungesser és a Colli sorsára juthat, az nem jutott eszébe, vagy ha eszébe is jutott, nem törődött vele, pedig a józan emberi számítás kilencven százaléka ezt helyezte neki kilátásba. De hát, úgy látszik, ő is hallott valamit arról, hogy vannak dolgok, amelyekben nem jó az okos emberekre hallgatni. Mert hogy az ő vállalkozása ilyen volt, az kétségtelen.

És lám, igaza volt. Átrepülte az Oceánt, harmincnégy óra alatt elérte azt, amit ember egyáltalában elérhet: belekerült a világtörténelembe. A repülőtéri százezrek üdvívalgása, az ünneplések véget nem érő sorozata, a félistenhez illő csodálat és dicsőítés, amelyben azóta része van, mind csak apró, jelentéktelen dekorációi annak az elismerésnek, amellyel sok eljövendő évszázad fog adózni a nevének. És mindezt miért? Talán azért, mert nem félt a haláltól? Nem, ez még nem elég ehhez.

Hány meg hány ember van, aki nem fél a haláltól, aki valósággal könnyelműen bánik az életével. Hány emberről hallottunk és olvastunk, aki egy ostoba fogadás kedvéért örültségekre vállalkozott, aki nevetségesen kicsinyes okok miatt kockára tette az életét s — vesztett. Mégsem ünnepelte senki, pedig ő sem becsülte az életét semmivel sem többre, mint Lindbergh kapitány. Miért?

Azért, mert hiányzott a tetteből és önmagából — a férfi. Lindberghben pedig éppen ezt csodálják.

Az esztelen vakmerőség és a bátorság két, nagyon is különböző fogalom. A bátor férfi tisztában van a veszéllyel, amely fenyegeti, tisztában van minden eshetőséggel, ami érheti, tudja, hogy mit és miért akar elérni s ha elég bátor ahhoz, hogy elérendő célját nagyobb, szentebbnek, többre becsülendőnek tartsa a maga életénél, akkor habozás nélkül kockára is teszi azt. Ez az igazi, az ideá-

lis, a tiszta férfiúi bátorság, amely az életet a maga értékének teljes tudata dacára is habozás nélkül helyezi a haza, a tudomány, a kultúra vagy a közjó áldozati oltárára.

Bizonyos, hogy Lindbergh után még nagyon sokan fogják átrepülni az Oceánt és valószínű, hogy ötven vagy száz év múlva a személyszállító repülőgépek már menetrend szerint fognak felette közlekedni. Az első út örök dicsősége mégis a Lindberghé, mert egyedül neki volt bátorsága ahhoz, hogy a többieknek utat nyisson és mutasson.

De ünneplik benne az Akaratot is. Milyen kicsi, milyen semmi egy ember a végtelen Oceán partján, milyen határtalan önhittségnek tetszik, ha egy ilyen paránya a végtelenségnek dobant egyet a lábával és azt kiáltja oda a tengernek, hogy: „Akarom!” Milyen rettenetes energiának kell abban az emberben sűrítve lennie, aki az eléje tornyosuló gigászi akadályok és leküzdhetetlenek látszó nehézségek dacára sem legyint lemondóan a kezével, hanem még egyet dobant: „És mégis akarom!” S íme, csodáljuk: nem is az Ember, hanem csak egy ember akarata maga alá gyűrte az elemek tajtékzó végtelenjét, egy hatezer kilométeres vízvilágrész fékevesztett tombolása, viharának, szélnek, hónak, ködnek és pokoli sötétségnek sátáni szövetkezése mind gyengének bizonyult ennek az egy embernek az akaratával szemben.

Mi csodáljuk, ünnepeljük és tapsolunk neki, de vajjon jut-e valakinek eszébe, hogy Lindbergh tulajdonképpen nem más, mint férfi, olyan férfi, amilyenek, talán kisebb méretek között, a magunk életében is valamennyiünknek lennünk kell. És különösen jut-e vajjon eszünkbe nekünk, magyaroknak, hogy a Lindbergh kapitány példája nekünk is szól? Nézzetek ide, megalkuvók, kishitűek, siránkozók és mindenbe belenyugvók, nézzétek azt az árva repülőt az Oceán felett egymagában harcolva és küzdve minden ellen, ami körülveszi, nézzétek és szégyenkezzetek! Mennyivel kisebb a feladat, ami reátok egyenkint vár, mennyivel semmibb a nehézség, amit mindeniteknek külön-külön le kell küzdenetek és Ti mégis lemondóan legyintetek, pedig még a partjára sem értetek az útnak. És nézzétek, Ti bátrak, bizakodók, reménykedők és akarni tudók: ez az út a mienk, az igazi férfiak útja, amely lehet ezer veszedelemmel tele, de a végén ott van a cél, amelyért mindent érdemes kockára tenni: a Haza és a történelem hálaája.

Van nekünk elég Lindberghünk a világ minden tájára szétszórta temetőikben elég, nem kell Amerikába mennünk férfit keresni. De ezzel az egyetleneggyel kivételt teszünk, mert megtanított reá, hogy nincs a világon lehetetlenség, csak legyen hozzá férfi, aki merni és akarni tud!

Lehunyt szemmel.

(Pár szál virág a Hősök napján az elhagyott hősi sírokra messze Erdélyben.)

Irta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

... Vegyétek le a kalapot s kulesolt kezekkel gondoljatok ma Rájuk . . .

Lássatok messzenéző szemmel magatok előtt megtört sorsú, futó magyarokat: aggok, anyák, gyermekek csoportját, mögöttük az égis vereslő pusztulását békés otthonoknak és halljátok körös-körül vad ordítások hangzavarát . . . Lássatok ott, ez átoklepte tájon egy magas, erős férfit, egy lángolólelkű, bátorszemű hőst, aki túlnő fákon, hegyeken s akinek karjaesapása halálos, rettentő, akinek szavára a semmiből is a bosszú szolgálai lettek: ember, állat, pénz, boldogság s az Élet . . . s aki mögött és mellett fénylő tollbokrétás csendőrök rohamoznak a diadalért, az Igazért . . .

1916 augusztusában volt ez. Predeálnál elszabadult az álnokság s az útja gyötrelmes napokkal lett kirakva. Gyilok és irgalmatlanság a nyomában és százan meg ezren rémültek fel a hírére. A hit-szegő elindult a „győzelemre“. Fényes ezredek, ragyogó ágyúk, vas- és acéltömegek, harsogó, diadalmas zene özönlött le a hegyekből s a falvak, tanyák üszkösen, üresen maradtak utánuk . . . Itt-ott az úton egy bús, vén magyar meredt rájuk üveges szemmel, zavart arccal, míg fel nem nevetett megbomlott lélekkel rájuk s belezuhant a kinnal, keservesen szerzett, forrón szeretett aranylő vetésbe. Jobbra-balra az éles gerinceken puskaropogás szaggatta fel az évszázados csöndet s a rejtett ösvényeken orvul, lessel, gögös-gyáván esúsztak a völgyekbe az árulók . . .

Csendőrsportünnepe.

(Apró feljegyzések a lovasmérkőzés alatt.)

... A csendőr és a sport...!?

Nehéz munkához szokott kezével megtanulta a betűvetést s ma egyik-másiknak az írását iskolákban mintalapon lehetne felhasználni.

Verejtéket izzadva szóttagolta, mint próbacsendőr: „A-ki-i-de-ge-nin-gó-dol-got...“ s ma a büntetőtörvénykönyv §-ainak tudásáért egynémelyik doktor juris megirigyelhetné.

Sok száz meg száz kilométert portyázott le tikkasztó hőségben, fagyban, hóviharban, — az emberi erények legszebbjei díszítették nehéz útját. Vagyonörzés... életmentés... halálmegvetés... s ha kellett habozás nélküli önfeláldozás.

Mindenütt és mindenben előljárt.

Nemrégiben lelkesülten kiáltott fel egy országgyűlési képviselő: — „Éljen a világ legelső katonája!“

Csak egyet nem tudott a csendőr.

Azt, hogy mi fán terem a „sport.“

Békében lehetett kapni két fillérért darabját. Ennyit tudott a „sport“-ról.

De három-négy éve mult, kissé szokatlan parancsokat hozogatott a posta. Olvastára hitetlenkedve, kétkezdőn csóválták fejüket öreg és fiatal csendőrök. „A testületben rendszeresíteni kell a sportolást! A fejlesztésére mindent el kell követni!“

Csakhamar jöttek a részletes rendelkezések is.

Sportalap... sportelőadó... sportklub... versenyek... Emlékszem még javában sorakoztattuk fel egymásközötti beszélgetéseken a legyűrhetetlennek látszó nehézségeket, máris jött a friss telefonparancs a miskolci kerülethez, amelyik egy tiszti futball csapatnak az összeállítását és mérkőzés céljából Pestre leendő irányítását rendelte el.

Szemben a csúcsokon kakastoll libbent, összeszorult ajkakkal csendőrök álltak s napokon át zúdult rájuk a fényes hadsereg, a vas, ólom, acél . . . S azok ott álltak éhesen, rongyosan, vérezve, fogyva, — míg kár lett volna tovább nem menni . . .

S aztán . . .

Az őrsök a határon megfogyatkoztak és úttalan utakon, sziklákon, szakadékon, rongyosan, tépve eljutottak Brassó fölé. Ott — kezdődött elől-ről minden. A zene győzelmet hirdetett a hegyek között, messze elől-ről meg visszaordított a kivert, megbolygatott menekülők tömege . . . Megrázkódott a levegő és a kenyértelenek közé zúgva, vijjogva csapott le a gránát . . . Haj, istenitélet volt az! . . . Igen, kezdődött újból s fent, a hegyek között, rekedten ordított már tán tizedszer a predeáli hegyek csendőrségének rongyos roncsa: Előre! . . .

Lehetek kétszázán . . . Előttük fénylő karddal, hittől ragyogó szemmel, — mint a nyíl — egy őrnagy. Fel se vette a záporozó géppuskát, ólmot. Harsant a szava: Csendőrök, csendőrök, előre!

Nyomában előredobódtak újból az éhes testek, az égő szemek, a meleg szivek, — hajrá, hajrá! — s fent a hegyről aztán vér kanyargott vékony erekben alá . . . A tegnapi hegy visszakerült.

Aztán? . . . Új tömeg jött, kipihent, új izmok és Sikorszky őrnagy is újból elibük ment . . . Mellette az arcok a régiiek, a jobbszárny tán üresebb, mint tegnap s a középen Bokor Mózes helye is betöltetlen, de a többen a Hit csak úgy ragyogott . . .

. . . S egyszer . . . Egyszer aztán vége lett. Délután volt s fenn az ég hirtelen elborult. A fenyvesnek riasztó zúgása kélt — mintha láthatatlan orgona sírta volna a halotti éneket. Alattuk most készülődő Sikorszky a huszadik rohamra. Ledobták innen tízszer, visszaveszi tizedszer is . . . Hűs-

Hm! Ennek már aztán fele sem tréfa!

Heroikus munka következett a segédtsízt részéről. Hogyne! Tizenegy futballista tisztet összeszedni egy kerületben, amikor azoknak amúgy is legalább fele Hévízen, fele meg a Lukács-fürdőben szokta gyógyítgatni a reumáját! De hiába! „Befel is befel“, mondotta volna a jó öreg Peró greuzlerhauptmann, — „muss befolgt werden.“

Sok hallózás . . . „de kérlek meg kell csinálni . . . de kérlek lehetetlen, nincs senki . . . de kérlek muszáj . . .“ — után mégis csak sikerült tíz futballistát valahogy összehozni. De a tizenegyediket már egyik osztály sem tudta előteremteni. Az utolsóelőtti napon, amikor végső reménytelenségben az egyik osztály segédtsíztnak már az a gondolata tamadt, hogy egy tisztet kölesön kér a vegyesdandártól, akadt a Zemplén vármegyei parancsnokságnál egy elszánt ember *vitéz Zirczy József* százados személyében, aki hivatkozva arra, hogy ötödik gimnazista korában egyszer már játszott futballt, — hajlandó beállni tizenegyediknek.

Nagy lett erre az öröm Sátoraljaújhelyen és vidékén. Még nagyobb persze Miskolcon. A csapat végre komplett volt és elindulhatott első mérkőzésére. Zirczy százados, úgy emlékszem, a jobb half posztjára került és ezen minőségében olyanokat rúgott a labda mellé, hogy egyik magasrangú előljárónk rendszerint komoly arcán is egyik derűs mosoly a másikat váltotta fel.

Hát bizony mi tagadás, eleinte nagyon-nagyon dőcögött az a csendőrségi sport.

De fent nem engedtek. Muszáj és muszáj! Nekünk nem szabad ezen a téren sem hátul maradni.

És a törhetetlen akarat, az ellenvetést nem tűrő „muszáj“ itt is úgy, mint az egyesek és egész népek történetében, eredményt hozott.

A miskolci csendőrkerület 1924 őszén már olyan sportünneppel lepte meg Egerben a katonai és polgári köröket, hogy a Mátra környékén, de jóval azon

ges, vérszerződéses barátai, a fiai, alantas legénysége, öreg csendőrök készültek vele. Annyit mondott: „Barátaim! A Haza nagyobb bajban van, mint tegnap, mint ma délelőtt. Itt fent a sakálók gyűlnek, hát mi újból megyünk!”

Aztán vezényszó: „Imához!”

Oh, de kevesen voltak! Oh, hol volt még onnan a segítség, a hadsereg, az ágyúk! . . . Hány deres fej hullott alázatosan a föld felé az Isten szeretetében s a haza földjének leírhatatlan imádatában! . . . Hány melegséges sóhaj szállott szerte kis házakba, meleg otthonokba, amíg Sikorszky őrnagy imádkozott:

„Istenünk, Te tegnap is voltál, ma is vagy és csak Te vagy a segítőnk! Segíts, mert igazunk van!”

És megindultak . . .

Tán százan voltak már csak, de a száz szív egy ütemben dobbant rohamozó léptük mellett s a zúgó fenyves dermedten maradt a hegyet rengető ordításra: Rajta, rajta! . . .

Gyengék voltak . . . Ott fönt a kétségbeesés összeszedte az erőket, gépeket s a tömeg visszalökte a száz-lélek, egy-szív hősokeket. Miért? Hogy az Igazság csak azért is, újból nekimenjen a beestelenség csatlósainak s itt, ez új nekirohanásnál Sikorszky a szívéhez kapott . . .

Puha ölére a dús páfrányoknak suhant tüzelő teste s mellette, előtte, közöttük követték példáját hűséges alárendeltjei, bajtársai: a csendőrök.

Ez új nekirohanásnál elkezdett sírni az Ég is és meleg vérüket elmosta, bele a földbe, az őseréjű dús földbe, honnan minden Élet fakad . . .

*

Nézzetek messze! Csak messze lehet az igazi cél, itt közel minden mulandó! Nézzétek, ott áll a határhegyen Sikorszky, az őrnagy, a csendőr,

túl is, még sokáig emlegették az érseki kertben látottakat. Amikor Lisesinszky Béla elővezette az egrí csendőriskola mintaszakaszát és sorra kerültek a szebbnél-szebb, értékes versenyszámok, az ember szívét esodálokozás, öröm szállotta meg. A döngő tapsviharnak, tribündöngetésnek alig akart vége szakadni.

Ez az esztendő és az utána következők egyre-másra hozták a mindig jobb és jobb eredményeket és az országerte rendezett csendőrségi sportversenyek és ünnepek mind szélesebb körökben keltették fel az érdeklődést. Amikor pedig legutóbb a kegyeleti stafétában a különböző sportegyletek nagy multtal rendelkező, külföldön többször szerepelt futói között a csendőrségi stféta futott be harmadiknak, akkor már a hivatalos sportkörök is elismeréssel nyilatkoztak. A vörös-zöld dresszre, amely máról-holnapra ismerté lett, respektussal tekintettek a vérbeli sportemberek is.

Tudom, hogy a vélemények ma is megoszlanak a csendőrségi sportot illetőleg. Egy azonban bizonyos: tényekkel szemben nincs argumentum.

*

Ezek jutnak eszembe most, amikor a lovasmérkőzés előkészületeit figyelem.

Csodázzép panorámát nyújt a Vérmező.

A villamosokról tömegesen szállnak le az emberek. Felbeszakítják és nem sajnálják a Hűvösvölgybe és Jánoshegyre tervezett vasárnapi kirándulásukat. Itt érdekesebb szórakozás ígérkezik. Mint a mágnes, úgy húzza őket a kép, amely a Vérmezőről szemük elé tárul. Az ellipszis északi felében két gomolygában két remek lovasesoport. Az egyikben — a nagyobbikban — kellemes harmóniában olvad össze a khaki egyenruha a fűzöld színével. Ezek a csendőrök. Tizenöt-húsz lépésnyi távolságban a vendégversenyzők sötét egyenruhájú silhouette tömege emelkedik ki a napsugár aranyozta világos színekből. Ezek a lovasesendőrök. Hőfehérre me-

akinek esküje a mi eskünk, akinek sírját megásni szabad nem volt, akinek itt minden érték, vagyon semmi volt s csak a Haza — az volt mindene! . . . Nézzétek, a homloka ragyog, glória vonja körül, sötétzöld zubbonyán piroslik a szivárgó vér, szeméből a lánglelkesezés felbontja a bajtársak sírját, felemeli az elpihenteket s légiót teremt újra a szava.

Látjátok, hogy állnak köréje vele pusztult csendőrei a régi fegyverrel, a régi, törhetetlen hittel, előre tekintve a Hargitán át a Bucses felé?!

Könnyezétek meg őket, mert elhagyott, jeletlen, kankalin-szőnyeges sírjukra könnyet ejteni ott messze — tilos!

Lássátok és csodáljátok őket, az óriásokat, kik oly nagyok, mint a hitük és hazaszeretetük: eget-érők . . .

A tulajdon elleni kihágásokról.

Irta: Dr. VALLÓ JÓZSEF őrnagy, a csendőr tiszti tanfolyam tanára.

(Befejező közlemény.)

II. Az 1893. évi XXXIV. t.-c. a csomagokban árult árucikkeknel a mennyiség és tartalom jelzésének elmulasztását kihágásnak nyilvánítja. Így:

4. §. Aki a jelen törvény 1. §-ában megállapított kötelezettség ellen vét s az árukat mennyiségileg nem a valósághoz híven és nem a törvényes mértékben jelöli meg, vagy aki, oly árukat, amelyekre nézve a jelen törvény 2. §-a alapján kibocsátott miniszteri rendeletben elrendelt megjelölés kötelezettsége forog fenn, a kötelezett megjelölés nélkül vagy szabályellenes megjelöléssel közvetlenül a fogyasztó közönségnek a belföldön elad,

szelt barrikádok, ide-oda röpdőső zászlócskák sora, felütött sátrak, tarka ernyőjű büfféasztalok, különböző uniformisok, csillogó rendjelek s a hölgyközönség üde, tavaszi kosztümjei teszik tökéletessé a képet.

A rendezés Márialaky ezredes úr irányítása mellett, óraműhöz hasonlítható pontos, tökéletes munkát végeztet.

Az akadályok beépítésének nem könnyű munkája elsősorban vitéz Lászlóffy százados érdeme. De ügylát-szik munkaközben nagyon kitanulta ezeknek az akadályoknak minden fortélyát, mert tekintélyes számú versenyző között a díjugratásban a második díjat vitte el.

A zsüri helyéről telefon vezet a versenyzők startolási helyéhez. Sok hallózás, de sehol semmi zavar. Az idegességnek sehol semmi nyoma. Mindenütt csendőrtisztet látni, csak a zsüriből vannak számúzve. Itt egy tüzér, egy huszár és egy vonatesapatbeli törzstiszt foglalnak helyet, gróf Teleki Sándor elnöklésével.

A felügyelő úr parancsőtisztjének is elég dolga akad. Vendégfogadás . . . telefon . . . zsüri . . . start. Taby százados mellé az egymást borító kitüntetések között van olyan is, amelyik törzstiszteknek is csak szórványosan jutott ki. Ő húsz éves volt, amikor megkapta. Most, ahogy elszalad mellettem, egy pillanatra behunyom a szemem és Kassán vagyok gondolatban . . . A kassai hadapródiskola első emeleti folyosóján csuklóznak a „zöglings”. A nap még nem tudja áttörni a nehéz ködöt. Téli reggel. A folyosó csaknem egészen sötét. Az egyik „glied” előtt pattogó hangon vezényel az egyik negyedéves „Herr Zögling”: „Knie tiefbeugen. — eins, z-w-e-e-i!” A „zweit” természetesen lassan, nagyon lassan, hadd feszüljenek egy kicsit azok az izmok. Már a „zweineke” a második „e” betűjénél tart, amikor észreveszi, hogy a balszárnyon egy nyurga gyerek még mindig egészen kényelmesen guggol a földön, sőt valósággal bóbiskolni látszik. „Sie Lausbub” kiabál rá. „Sie schwindeln schon wieder!” . . .

vagy ennek részére eladásra készletben tart; amennyiben ténye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és 16 P-ig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, amennyiben utolsó büntetése kiállása óta két év még nem telt el, 32 P-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Szabályellenes megjelölést használ az is és az ezen §-ban meghatározott büntetéssel büntetendő, ki az árún vagy burkolaton oly felírást alkalmaz, mely alkalmas arra, hogy a közönséget az abban foglalt mennyiség iránt tévedésbe ejtse. Oly árúkra nézve, melyek a belföldi részletkereskedésben kész esomagolásban dobozokban, kötegekben, tartályokban stb. fordulnak elő és a vevő előtt sem le nem számoltatnak, sem meg nem méretnek, hanem zárt burkolatban, darabszám vagy méret szerint képezik az adásvevés tárgyát, amennyiben a mennyiség a csomagon vagy magán az árún megjelöltetik, ezen megjelölésnek a valósághoz híven és a törvényes méreteken kifejezve kell lennie; a súlyba a burkolat be nem számítható (1. §.). A kereskedelemügyi miniszter bizonyos árúkra nézve a csomagokon való mennyiség megjelölését kötelezőleg állapíthatja meg; megállapíthatja azt is, hogy a mennyiség, illetve súly megjelölése magukon az árúkon vagy ezek burkolatain eszközöndők-e; s végre, hogy a mennyiség darabszám, méret vagy súly szerint jelölendő-e meg (2. §.).

5. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és a jelen törvény szerint 32 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha az utolsó büntetés kiállása óta két év még nem telt el, egy hónapig terjedhető elzárással és 48 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, ki hábár szabályszerű

megjelöléssel ellátott oly árucsomagokat bocsát közvetlenül a fogyasztó közönségnek belföldön árúba, melyekről tudta, vagy rendes kereskedői gondosság mellett tudnia kellett, hogy az azokon feljegyzett mennyiség a feltüntetett tartalomnak meg nem felel.

Olyan árúknál, melyek minőségükönél fogva a rendes kereskedői gondosság dacára hosszabb fekvés által súly vagy mértékben rendszerint veszteséget szenvednek, az ilyen apadás kihágás tényálladékát nem képezheti. (6. §.)

III. 91.912/1911. sz. K. M. rendelet:

2. §. Aki a részlet (detail) kereskedésben bort, sört vagy egyéb szeszesített zárt palackokban, de az előző 1. §. rendelkezésének ellenére, a mennyiség megjelölése s a megjelölésért felelős személy nevét és telephelyét (lakhelyét) feltüntető jelzés nélkül ad el közvetlenül fogyasztás céljára, kihágást követ el és az 1893. évi XXXIV. t.-c. 4. §-a szerint büntetendő.

4. §. Ha valamely bort, sört vagy szeszes italt tartalmazó zárt palackban a tényleg tartalmazott italmennyiség kisebb a palackon feltüntetett mennyiségnél s túllépi az 5., illetve a 11. §-ban megszabott törvényes határokat, akkor a palackon tartalmazott italmennyiség megjelölésének helyességéért az adott esetben a jelen rendelet 3. §-a szerint felelős személy, amennyiben eljárása súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágás miatt az 1893. évi XXXIV. t.-c. 5. §-a szerint büntetendő.

Büntető ítélet az 1893. évi XXXIV. t.-c. 5. §-ában foglalt rendelkezéshez képest azonban csak akkor hozható, ha a zárt palackban tartalmazott italmennyiség megjelölésének helyességét az adott esetben a jelen rendelet 3. §-a szerint felelős sze-

Igy volt — tizenhárom évvel ezelőtt ... a „Herr Zögling“ én voltam, a „Sie Lausbub“ pedig Taby Árpád.

Kürtszó. Az első mezőny elindul. A zsűri előtt körbe-körbe. Vezényszavak töredékét hallok csak. Távolabb állok. A pontozást nem kísérhetem figyelemmel. Őszintén megvallva nem is érdekel, nem tud lekötni annyira, mint maga az az általános kép, amit ezek a pompás lovasfigurák nyújtanak. Ez az első csoport a vendégeké: tíz lovasrendőr. Mindegyik ura a lovának. Szabályos pontossággal veszik a „kis kört“, fegyelmezetten, precízen hajtják végre a „vállat be“ és többi vezényszavakat. Odafordulok az egyik mellett álló fiatal rendőrhöz: „No mit gondol, ki lesz az első?“ Habozás nélkül ráfeleli: „A Fehér felügyelőhelyettes úr. — Olyan az kérem százados úr, mint egy „műlovar“. Mosolygok egyet befelé és gondolom magamban, hogy biztosan egy faluból valók és a „műlovar“ le fog maradni. De nem. Később amint az eredményeket kihirdetik, kiderül, hogy a rendőrlégénység második helyezettje csakugyan a „műlovar“ Fehér Lajos felügyelőhelyettes. Csak egy bajtársa előzte meg a pontozásban, Bederna Lajos felügyelőhelyettes a négyéves Derby nevű lovával.

Csendőresoport következik. Megolvasom őket. Tizenhárman vannak. Ugyanakkor meglátom az egyik tisztí versenyző, Horváthy százados karján is a 13-as számot. No az bizonyos, hogy ezek között az emberek között kevés tisztelője van a babonának. Legutóbb egy motorkerékpárosversenyen voltam, ott a tizenharmadik induló „12a“ jelzést viselt és a budakeszi szanatóriumban is a 12-es után a 14-es számú szoba következik. A lovak bámulatós kondícióban vannak. Aki, mint én is, a forradalmakat követő években lovas őrsők felett is parancsnokolt s azóta nem volt alkalma a folytonos feljavulást megfigyelni, az nem

győz eléggé csodálkozni. Egyáltalában nem látszik meg ezeken a lovakon, hogy az Alföld nehéz homokjában viszik portyázásra gazdáikat és hogy a békési, bihari tanyák úttalan utain néha szügyükig ér a sár. Kissé mintha idegesebbek lennének mint a rendőrllovak. Nem csoda. A Múzeum- és Nagyköruton meg Berli-ni-téren posztoló rendőrllovaknak a Vérmező szokatlan csendet jelent, a vidék esődjéből felhozott csendőrlónak azonban van elég oka kapkodni a fejét a Vérmezőn is.

A nézőközönség ezalatt egyre gyülekezik. A távollévő kormányzó Úr Öföméltóságát Ludvig György gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnokának helyettese képviseli. A csendőr lovascsoporthoz tiszteleg a nézőközönség előtt és zárt vonalban, ügetségben indul a zsűri felé. Most a 2. honvéd gyalogezred zenekara a Himnuszba kezd. Az ügetségbe kezdett lovak megtorpannak, az egyenruhás alakok feszes vigyázba merevednek s ebben a tisztelgésben fegyelmezetten, tiszteletteljesen résztvesz a polgári közönségnek az a része is, amelyik sűrű koszorúként övezi a Vérmező szegélyét.

A fiatal József Ferenc kir. herceg érkezett meg.

Néhány másodperc múlva már újra hallani: „Ü-getés!“

Egészen közel megyek a zsűrihez. Ami a hibák meglátását illeti, nagyon könnyű dolguk van, mert olyan vigyázva, olyan szabályossággal megy minden, hogy még a legesekélyebb elvétel sem kerül el a zsűri figyelmét. Nehezebb, sokkal nehezebb már annak megítélése, hogy ki érdemli meg leginkább az első, második és a többi helyezést. Különösen érzem ezt amikor a tisztek második csoportja kerül elbírálásra. Ebben a csoportban vannak a nagy favoritok. Fáber, Hrabár, Mariska, Nagy századosok s a „Bicskás“ bajnokgazdája, Pap László főhadnagy.

mély tudta, vagy rendes kereskedői gondosság mellett tudhatta volna, hogy a palackon feltüntetett mennyiségnél a valóságban tartalmazott mennyiség kisebb.

5. §. Ellenben a jelen rendelet 4. §-a, illetve az 1893. évi XXXIV. t.-c. 5. §-a alapján büntetés kiszabásának nincs helye:

1. ha a zárt palackban eladott bor, sör vagy egyéb szeszesital tényleges mennyisége és a palackon jelzett mennyiség között az eltérés: sörnél 5%-nál, bornál 4%-nál (de 1913 jan. 1-től 8%-nál, 95.029/1912. sz. K. M. rend. Budapesti Közl. 1912 dec. 31.), pálinkaféléknél 10%-nál nem nagyobb;

2. az esetben, ha valamely zárt palack, mely a tényleg tartalmazott italmennyiségnél nagyobb ürtartalommal bírónak volt megjelölve, oly küldeményből való, amely a nem helyes jelzésű palackkal úgy főméretekben, mint összbnyomásban megegyező, de kifogás alá nem eső palackokból áll s amikor az ital utánmérése az adás-vételi ügyletnek létrejötte előtt a dolog természete szerint kizártnak tekintendő.

IV. 1907. évi V. t.-c. 34. §. Kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, 16 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a hordójelző, aki hordót tudva hamisan vagy anélkül lát el jelzéssel, hogy annak valószínűsége ürtartalmáról az előírt módon megváltozott volna, vagy aki ily célra a jelzőeszközöket és bélyegzőket másnak rendelkezésére bocsátja.

1907. évi V. t.-c. 35. §. Aki a jelen törvény alapján a kereskedelemügyi miniszter által rendeltileg megállapítandó hitelesítésre vagy hordójelzésre szolgáló bármilyen bélyegzőt, bélyeget vagy jelzést felhasználás vagy forgalomba hozás végett utánoz vagy meghamisít, vagy aki ily bélyegzőt,

bélyeget vagy jelzést tudva felhasznál vagy forgalomba hoz, vagy raktáron vagy üzletében tart, amennyiben ezen cselekmény a tett elkövetésének helyén fennálló törvények értelmében súlyosabb minőségű büntetendő cselekményt nem képez; kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 48 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

1907. évi V. t.-c. 36. §. A 32. és 33. §§-ok esetében a jelen törvény rendelkezéseinek meg nem felelő, úgyszintén a hamis vagy utánzott hitelesítési jeggyel ellátott mértékek vagy mérőeszközök, nemkülönben a 35. §. esetében a jogtalanul megszerzett vagy készített hitelesítő bélyegzők elkobzandók.

Ad 3. A Kih. Btkv. 136. §. 2. bekezdése értelmében az 1907. évi V. t.-c. 32. §. b) pontján túlmenően a nem hitelesített mértékeknek a kereskedésben stb. „használatlanul“ tartása akkor is büntetendő lesz, ha az nem is „eladásra“ tartatik készen.

E rendelkezés alapján ítéltetett el vádlott, kinek szatócsboltjában régi mértékek, névszerint pálinkásüvegek, ecetmérő és súlymérő találtattak: mert bár ezek használatát tagadta, a §. 2-ik pontjában körülírt kihágás bebizonyítottnak volt tekintendő. (B. T. XV. 225. Curia) s az is, aki üzletében hibás mértéket tartott, mely esetben a Büm. négy napi elzárást és 100 forint pénzbüntetést szabott ki, mert vádlott hasonló kihágás miatt már büntetve volt. (M. K. 1888. 2.)

Ha a kereskedő árúeladásánál hamis(itott) mérleget használ, ez már nem e §-ok alá esik, hanem csalást állapít meg. (H. B. 1910. Bjt. LX. 81. l. G. 1912. Bjt. LXIV. 138. l.)

Hivatkozással a Btk. 379. §-ára, bírői útra tetetett át vádlott ügye, ki üzletében hibás mértéket használt s ezáltal a vásárlóközönséget megkáro-

A „Bieskás“-ról külön meg kell emlékezni. Kitűnően belovagolt, igen tetszetős ló, amelyik a legtökéletesebb üggetésen kívül azzal a ritka tulajdonsággal is rendelkezik, hogy tartósan magára vonja még a legélénkebb csevegésbe merült hölgyek figyelmét is. Ahogy a „Bieskás“ üggetés közben a lábait rakja, az kecses. Igen. Ez az egyedüli helyes szó: „kecses“. Nem is illik rá ez a név: „Bieskás“. Szeretném átkeresztelni, valamire ami könnyűt, finomat jelent. Azok az első lábak olyan különös finomsággal érik a gyepet, hogy kétsége támad az embernek, vajjon azokon a patákon csakugyan ugyanolyan durva vaspatkók vannak-e, mint a többi lovakon.

Mellettem áll Bolgár Géza huszárfőhadnagy, a legismertebb ürlovasok egyike. Tavalgy csaknem életével fizette meg egyik lovasbravurját és életbenmaradása az orvosok előtt is csodaszámba ment. Most úszinte lovasszimpatiát sugárzó szemekkel figyeli ésendőrbajtársait és elragadtatással nyilatkozik lovak és lovak teljesítményéről.

A zene most a „Leichte Kavallerie“ lovasindulóba kezd, egyidejűleg a zsűriből „rövid vágat“ vezényelnek. Ezekre a fülbemászó könnyed galoppangokra lovakká varázsolódnak a székek, a padok s amint széjjelnevezek, derűsen állapítom meg, hogy itt most amíg ez a lovasinduló tart, nemesak a versenyzők kis csoportja, de az egész nézőközönség, sőt még a zsűri is „rövid vágat“ lovalogol.

Következik a mérkőzés legérdekesebb része, a díjugratás. A közönség soraiban mozgolódás. Mindenki igyekszik az első székeor mögé.

Bevezetésül karsú lovas vágat végig a pályán és veszi sorra az akadályokat. A távolabb álló, a piros lamaszt nem látó néző nehezen hinné el, hogy az illető altábornagyi rendfokozatot visel.

Jönnek a többiek. Sokan mennek át egyetlen hiba-

pont nélkül az akadályon. Újra meg újra kell a hibapont nélküli lovasoknak starthoz állani. Késő délre jár már az idő, amikor végül ketten maradnak. Komornik Lóránd őrnagy és vitéz Lászlóffy László százados. Remek ugratásokban gyönyörködik most a közönség. Közvetlen közelből látja mind a két lovast. Taps bőven kijut mind a kettőnek. Végre is Komornik őrnagy bravurosan viszi át az akadályt, amelyiket riválisa „lesúrolt.“ Ezzel el is dőlt az első kérdés.

Élénk tetszéstől kísért szép carussal zárja be a lovasmérkőzést.

Én már ott állok a versenydíjakkal sűrűn telerakott asztal mellett és nézegetem a szebbnél-szebb értéktárgyakat. Első díjként ott fekszik az „abszolút bajnok“ számára Ófóméltóságának nehéz ezüskeretbe foglalt mellképe. „Az 1927. évi csendőrtiszti lovasmérkőzés bajnokának. Horthy.“ Tömör aranyórák, ezüst cigarettatárcák, egy művészi kivitelű bronz lovasszobor, két serleg és más egyéb értékes dolgok sorakoznak az asztalon.

A közönség az asztal felé tódul. Helyet kell adni, a díjkiosztást nem láthatom jól. De hallom Réthy Miklós főhadnagy hangját, amint a neveket olvassa. Pap, Hrabár, Fáber, Komornik, Nagy, Armandola, — a rendőrségtől Kollár Elemér rendőrfelügyelő. Majd megegyeszer Pap, megegyeszer Komornik, Lászlóffy. A csendőr és rendőrlégénység helyezettjei közül csak az elsőket tudom tisztán megérteni. Bokor Sándor, Iró Agoston, Antal Lajos, — majd Bederna, Fehér.

Az arcokat figyelem, amint ezek a derék emberek kijönnek abból a gyűrűből, amelyik a díjkiosztás helyén képződik.

Önérzet, bizakodás, akarát, duzzadó erő sugárzik a barnára sült arcokról.

A vérmező felett reménységet ébresztő, jobb jövődőt sejtető fuvallat rezdül...

Szladek százados.

sítá (B. T. II. 95. Büm.), aki búzaeladásnál a tizedsmérleg aljára egy kiló nehezéket akasztott és ezáltal a vevőt minden zsáknál 10 kg.-mal megkárosítá (II. 174.) s aki mézárószületében a hús-mérő serpenyő aljára nehezéket ragasztván, ezt a hús kimérésénél használta (III. 316.), mely utóbbi eset azonban ismét visszakerült a rendőri hatósághoz, mert vádlottat magánindítvány hiánya következtében csalás miatt elítélni nem lehetett, mire aztán a jelen §. alapján ítélték el. Ugyancsak a jelen §. alkalmaztatott vádlott ellen, ki hitelesített mérlegét akként használta, hogy egyik felére súlyokat aggatott. (B. J. T. VIII. 367. Curia).

141. §. „Aki a tűzvész kiütésének vagy terjedésének meggátlása céljából kiadott szabályokat megszegi: 600 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.“

Aki pedig a tűzvész kiütése esetén az oltásra, a rendre és biztonságra nézve kiadott szabályokat megszegi: 3 napig terjedhető elzárással és 100 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.“

Ezen §. két különálló tevékenységet minősít kihágássá és pedig: 1. a tűzvész kiütését vagy tovaterjedését gátló rendszabályok megszegését és 2. kiütött tűzvész esetén: az oltásra, a rendre és biztonságra nézve kiadott szabályok megszegését. Mindkét kihágás megállapításának előfeltétele az, hogy olyan miniszteri rendeletek, törvényhatósági és városi szabályrendeletek vagy esetenként kiadott helyhatósági rendelkezések létezzenek, amelyek közvetlenül a tűzvész kiütésének vagy tovaterjedésének meggátlására vagy tűzvész esetén az oltásra, a rendre és biztonságra vonatkozólag részletesen intézkednek. Mindezen rendelkezések megszegése a jelen §. alapján büntetendő.

A tűzrendészeti szabályrendeletek másirányú áthágásai, csak az illető szabályrendelet enyhébb büntetésével lesznek büntethetők.

E helyen nem áll módomban az egyes törvényhatóságok idevágó szabályrendeleteit ismertetni, ezért csak a vonatkozó országos érvényű miniszteri rendeleteket ismertetem, de felhívom az örsparancsnokságok figyelmét arra, hogy úgy ezen §-ban körülírt kihágás üldözésére, mint a helyi rendészet körébe tartozó tűzrendészet helyes ellenőrzéséhez az örskörletre érvényes törvényhatósági szabályrendelet ismerete is szükséges.

Ad 1. Az idevágó fontosabb miniszteri rendeletek a következők:

A tűzvész kiütésének és tovaterjedésének meggátlására a Büm. 1888. évi 53.888. sz. Tűzrendőri Szabályzata a következőket rendeli: *a)* a megelőzés szempontjából érvényben tartatik az 1869. évi 3365. sz. alatt kiadott rendelet, mely szerint takarmányok és természetmennyek összehalmozása a házak között korlátozandó. A takarmány és élet behordásánál csűrökben, szérükben s általában gyúlékony tárgyak közelében a dohányzás, nyílt világgal való járás, tüzelés és bármely tüzelőszerek használata megtiltandó; minden háznál, csürnél, szérűnél s a takarmány és élet más rakhelyén a szükséges víz, a tűzoltási eszközökkel folyvást készen tartandó; a kémények rendesen tisztítandók, az építkezésnél a tűzrendőri szabályok megtartandók stb. (6. §.); *b)* tűzvész esetén a telkén fekvő vizet a tűzoltástól senki meg nem vonhatja (7. §.); *d)* aki a tüzet vagy

tűzveszélyt észreveszi, köteles azt köztudomásra hozni, a más községben észrevett tüzet pedig tartozik a rendőrségnek és a tűzoltóságnak bejelenteni (11. és 12. §-ok); *e)* a tűzvész elfojtását a tűzoltóság eszközli és ahol rendszeres szakszerű tűzoltóság és önkéntes tűzoltóegyesület nincs, ott a község köteles a tűzoltóságot szervezni (15—18. §.); *f)* tűzvész idején minden tűzoltó köteles ebbeli minőségét kitüntető és szabályrendeletileg megállapított jelvényt viselni (19. §.); *g)* a tűzvész színhelyén az oltás tekintetében a tűzoltóparancsnok intézkedik. (23. és 24. §-ok).

Ezen rendelkezéseket a 230.000/1925. sz. Büm. rendelet következőleg egészíti ki:

A tűzrendészetről szóló 53.888/1888. Büm. sz. alatt kiadott alapvető rendelet rendelkezései teljes egészükben nincsenek mindenütt végrehajtva, ezért a következőket rendelem:

1. §. Mindazok a községek, r. t. városok és törvényhatóságok, amelyek az idézett rendelet 2. §-ában előírt tűzrendészeti szabályrendeletet, továbbá azok a r. t. városok és törvényhatóságok, amelyek a rendelet 5. §-ában említett építési szabályrendeletet eddig meg nem alkották, ezt a mulasztásukat legkésőbb e rendelet életbeléptetésétől számított 6 hónap alatt pótolni kötelesek.

3. §. Azok a községek, összeépített puszták, tanyák stb., amelyekben 50 lakóháznál nincs több, a következő tűzoltószereket kötelesek beszerezni és készenlétben tartani: legalább 1 szívó-nyomó fecskendőt (két 80 mm.-es hengerűt), 60 m. nyomótömlőt (országos egységes csavarral), 8 m. szívótömlőt, 1 csákányt, 2 vedret és 20 négyzetméter nagyságú takaróponyvát.

Minden, legalább 50—300 lakóházat számláló község köteles az alább felsorolt tűzoltószereket beszerezni, ezeknek szükség szerű kiegészítéséről gondoskodni:

1. Legalább két 100 mm.-es hengerrel bíró szívó-nyomó fecskendőt, amely percenkénti 100 löketnél legalább 160 liter vízszállítóképesseggel és 26 m. sugártávval, könnyen és gyorsan hozzáférhető szelepszervezettel, országos egységes nyomóoldali szabványos csavarzattal, legalább 100 m. szállító kendertömlővel (15—20 m.-es darabokban) és 4. egyenként 2 m. hosszú szívótömlővel és 2 sugárcsővel és 1 sugárosztóval, olajozóval, fakalapáccsal és a szükséges csavarkulcsokkal van felszerelve, továbbá egy, legalább 5 hektoliter ürtartalmú vízfordító, egy hektoliter ürtartalmú káddal; 2. egyenként 5—6 méter hosszú támasztólétrát, 2 csáklyát, 2 fejszét, 2 vasvillát, 2 kalapácsot, 2 petróleumfáklyát vagy lámpást, 6 vedret és 2, egyenként 20 négyzetméter nagyságú takaróponyvát.

Minden 300—700 házból álló község a fentiekén kívül még 1, tehát összesen 2 felszerelt szívó-nyomó fecskendőt tartozékaival és még egy 20 négyzetméter nagyságú takaróponyvát;

a 700—1000 házból álló község pedig még 2, tehát összesen 3, teljesen felszerelt szívó-nyomó fecskendőt és még egy harmadik takaróponyvát köteles beszerezni.

A gyárak, malmok és nagyobb ipartelepek tulajdonosait az illetékes elsőfokú tűzrendészeti

hatóság a szükséghez képest megfelelő tűzoltószerek beszerzésére és tartására kötelezheti s az üzemnek folytatását e kikötés teljesítésétől teheti függővé.

Nagyobb uradalmak a szükséges tűzoltószerek beszerzésére és tartására szintén kötelezhetők.

4. §. Az oltáshoz szükséges vízmennyiség biztosításáról azok a községek és városok, ahol e tekintetben hiány mutatkozik, megfelelő kutak, medencék stb. létesítésével a legsürgősebben gondoskodni kötelesek.

5. §. A legalább 300 házból álló minden község köteles akár a helybeli önkéntes tűzoltótestület, akár a köteles tűzoltóság útján, akár pedig egyébként a nappal és az éjjel egész szakára kiterjedő és egész éven át tartó tűzoltókészletet rendszeresíteni. A készlet legalább két tűzoltóból álljon, akik nappalonként, illetőleg éjjelenként felváltva teljesítik az őrségi szolgálatot. A tűzország, helyesen készlet, feladata: tűz esetén a riasztás, a tűzoltószerek készletbe helyezése és a legelső tűzvédelmi és mentő intézkedések megtételéről való gondoskodás. Egyébként a tűzoltói készlet feladata még — az előjáróság ellenőrzése alatt — a tűzoltószerek tisztántartása és őrzése is.

Kisebb községekben készlet szolgálatot csak éjjel kell tartani; ezt az éjjeliőr látja el. A tűzoltószerek tisztántartásáról és őrzéséről pedig a községi előjáróság külön megbízott útján gondoskodik.

7. §. Mindazok a magánügyek, vállalatok vagy intézetek, amelyeknek a helyi telefonhálózatba bekapcsolt telefonállomásuk van, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr által kiadott szabályzat értelmében is kötelesek azt tűzjelzésre, valamint balesetbejelentésre mindenkor haladéknélkül rendelkezésre bocsátani.

9. §. Községekben — a hazafias társadalom bevonásával — elsősorban önkéntes tűzoltóegyletek létesítését kell kezdeményezni.

Önkéntes tűzoltóegylet tagjaiul csak feddhetlen előéletű és nemzeti szempontból is teljesen megbízható, huszadik életévüket betöltött magyar állampolgárok vehetők fel.

A községi önkéntes tűzoltóegyleteket pedig az egyéb tűzoltótestületekkel együtt vármegyei szövetségekké kell tömöríteni.

11. §. A „köteles tűzoltóságot“ mindazokban a községekben meg kell alakítani, ahol vagy nincs, illetőleg nem alakítható önkéntes tűzoltóegylet, vagy a meglévő önkéntes testület akár létszám, akár kiképzés tekintetében nem felel meg a tűzvédelmi igényeknek.

Tűzoltói egyenruhát vagy jelvényt más, mint működő (tényleges állományú) tűzoltó nem viselhet. Aki e rendelkezéseket megszegi vagy kijátsza, az 1879:XL. t.-c. 44. §-a alapján büntetendő kihágást követ el.

16. §. A szolgálatban álló tűzoltó a büntető törvények alkalmazása szempontjából ugyanolyan tekintet alá esik, mint az 1914:XL. t.-c. 5. §-ában felsorolt azok az alkalmazottak, kik a közönség személyének vagy vagyonának védelmére rendelvek.

19. §. Tűzvész esetén az önkéntes és vállalati

(gyári) tűzoltóságok a helyi hivatásos tűzoltóságnak a legnagyobb segítségére lenni és a vállalat (gyár) helyén szükséges készletet visszahagyása mellett felszerelésükkel is rendelkezésre állni kötelesek.

Tűzvész idején a község lakosait fogatszolgáltatás kötelezettsége terheli.

Tűzvész esetén a szomszédos községek, illetőleg azok tűzoltóságai a tűz elleni védekezésben résztvenni, illetőleg a helyi tűzoltóságnak a legmesszebbmenő támogatást nyújtani kötelesek.

Ennek, valamint a soros fogatszolgáltatás teljesítésének módozatait a tűzrendészeti szabályrendeletekben kell megállapítani.

Aki az 53.888/1888. Büm. sz. rendeletnek, valamint jelen rendeletnek rendőri rendelkezéseit vagy tilalmait megszegi vagy kijátsza, avagy azok kijátszásában bármely módon közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és ha a cselekmény, illetve mulasztás nem az 1879:XL. t.-c. alapján büntetendő, e rendelet alapján 15 napig terjedhető elzárással és 80 P-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságok, mint a rendőri büntető bíróságok, a m. kir. államrendőrség működése területén pedig az államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Ad. 2. A jelen §. második bekezdése a tűzoltás módozatait, valamint a tűz színhelyén a rend és biztonság fenntartását szabályozó rendelkezések megszegését bünteti. Ezekre nézve, miniszteri rendeletek hiányában, a vonatkozó vármegyei és városi szabályrendelet rendelkezései és a helyi szokás tekintendők irányadónak. Ezek betartása mellett is épségben marad a tűzoltást vezető rendőrhatóságnak és a tűzoltóság parancsnokának azon joga, hogy a célravezető rendelkezéseket esetről-esetre a helyszínén önállóan megtehessek.

Ilyen részletintézkedések lennének: a) a közrend s a személy- és vagyónbiztonság megóvása, a helyi viszonyok, a tűzterjedés mérvé és iránya, a rendelkezésre álló oltási eszközök minemúsége, valamint a rendészeti közegek számerejéhez viszonyítva; b) az oltó-eszközök, kézi- és igáserők felosztása; c) az oltás technikai keresztülvitelére vonatkozó rendelkezések stb. Mindezen rendelkezések megszegése a jelen §. alapján lesz büntetendő.

Ha a tűzrendőri szabályok megszegéséből tűzvész keletkezett, akkor nem ezen §., hanem a gondatlan tűzvészokozásáról szóló Btkv. 425. §-a alkalmazandó. A gondatlanság itt az elővigyázati rendszabályok mellőzésében áll.

Így gondatlan tűzvész okozásában mondatott bűnösnek vádlott, ki egy malomban lámpáját oly helyre tette, honnan a finom liszt egy ajtó kinyitása után kitódult s a lámpára hullván, meggyuladt s a malom leégését okozta (Bjt. XII. 94. l.).

A minden dicséretnélküli állhatatos fáradozás éppen oly ritka, mint a tanutlan erény, mely csak kiválasztott lények sajátja.

Széchenyi.

A régi csendőrségről.

Irta: SUHAY IMRE vkszt. ezredes

(a m. kir. Hadtörténelmi Levéltár okmányai alapján).

A m. kir. Hadtörténelmi Levéltár elsárgult aktái között kutatva, az 1849. évi anyag egy porlepte iratesomagában feltűnik egy vaskos köteg, mely a csendőrség felállításának ügyeit tárgyalja.

A legrégebb e tárgyú okmány 1849 május 14-iki keltezésű. Tárgya: az udvari bizottságnak naplója, miként terjesztessék ki Magyarországra is a csendőrségi intézmény lombard mintára. A javaslat fel-

gyarországban is, ezen csendőrezredeknek kellene a belső rendet fenntartaniok.

A bizottságnak egy civil tagja — biztosan jó-gász volt, kinek a katonai fegyelem nem tetszett — felemlíti ugyan, hogy nézete szerint ezt a biztonsági szolgálatot nem a katonai csendőrségnek (Gensdarmarie) kellene ellátnia, hanem egy, a velencei „Guardia di Sicurezza“ (biztonsági őrség) mintájára megszervezett végrehajtó hatalomnak. Ez a „Guardia“ a velencei tartományokban 1833 óta, tudomása szerint, igen jól vált be.

A bizottság azonban a felszólalót leszavazva megállapította, hogy a fent nevezett Guardia nem vált be annyira, mint a csendőrség (Gensdarmarie), mely Lombardiában is, nem számbeli erejével, hanem erkölcsi tulajdonságaival szerezte meg magának a lakosság becsülését és tiszteletét.

Ezen testület szervezését ajánlja a bizottság valamennyi örökös tartományban alábbi javaslat szerint:

1. A testület a „Gensdarmarie“ („Csendőrség“) nevet viselje, mivel már elnevezése is nagyobb tekintélyt ad neki; az elnevezés azonban a különböző tartományokban esetlegesen más is lehet. (Itt főleg hazánkra céloztak.)

2. A csendőrség a cs. kir. hadsereg szerves része lenne katonai fegyelemmel.

3. Egyforma szolgálati szabályzatot kap, mely valamennyi tartomány számára kötelező.

Utasításokat a csendőrség a polgári hatóságok és bíróságoktól kap.

A polgári hatóságoktól nyert utasítások végrehajtásában katonai parancsnokságok nem akadályozhatják meg a csendőrséget.

A szolgálati szabályzatot, kellő átdolgozás után, a lombardiai csendőrségtől veszik át.

A szervezés és fegyelem-fenntartás tekintetében a hadügy-, a biztonsági szolgálat ellátása tekintetében a belügyminiszterium a legfelsőbb előjáró hatóság.

4. Tekintettel a monarchia különböző tartományaira, a csendőrség ezredekbe tagozódjék a politikai határok szerint. A legénységnek az illető „tartomány“ nyelvét írásban és szóban kell bírnia, a csendőrtisztektől pedig sokoldalú nyelvismeretet kell követelni.

A bizottság egy katonai tagja erre megjegyezte, hogy a szolgálat egyöntetű ellátása érdekében egy csendőrségi felügyelőt is kell majd kinevezni.

Egy-egy ezrednek ne legyen nagyobb állománya ezer főnél, mely „svadron“-okra, szárnyakra, szakaszokra és őrsőkre tagozódjék.

Oly nagyobb városokban, hol más rendészeti közegek látják el a szolgálatot (katonai, városi, államrendőrség), a csendőrség szolgálata külön szabályozandó, nehogy hatásköri összeütközések keletkezzenek.

5. A csendőrség létszáma egyes tartományokban annak közbiztonsági és politikai viszonyaitól függ. A legénység egyrészének lovasítása szükséges. Arány a lovas és gyalogos között 1:10 legyen, sík vidékeken 1:5. Egyelőre 13 ezredet kellene felállítani 13.000 fő összlétszámmal.

6. Egy-egy csendőr 25 krajcár zsoldot és a tartomány szerinti pótlékot kapja, ebből azonban fedeznie kell a fűtést és világítást is. Kisebb alap-

Csendőr járőr a cs. kir. csendőrség felállítására idejéből (1850.).

említi, hogy a csendőrségi intézmény bevezetése Magyarországon szükségesnek látszik, tekintettel a közigazgatási hatóságok és bíróságok átszervezésére.

Oly exekutív (végrehajtó) szerv felállítását tartja a bizottság szükségesnek, mely a kormány közegeit támogatja, azok rendelkezéseinek a megfelelő súlyt és támaszt megadja, a nyilvános rendet és békét fenn tudja tartani. E célnak, nézetük szerint, legalkalmasabbak volnának a csendőrezredek. Ezen intézmény Lombardiában 1817 óta áll fenn s teljesen bevált. Az osztrák örökös tartományokban, köztük persze a még meghódítandó Ma-

Cs. Kir. gyalog és lovas tábori csendőrvék az 1850-es évekből.

zöld, mint 20 krajcár, a csendőrség tekintélyét rendítené meg.

Ennél a pontnál a bizottság egy civil tagja szólalt fel, hogy a csendőrt *tisztességesen kell fizetni*, nehogy „korrupt“-tá (megvesztegethetőkké) váljanak az egyes közegek. Nézete szerint 30 krajcár zöld volna szükséges.

7. A ruha-tömeggazdálkodást kell bevezetni, mint a lombardiai csendőrségnél.

8. A kapitulatio (továbbszolgálat) idejét a katonai törvények szerint kell szabályozni. A bizottság katonai tagjai 10 évi szolgálati kötelezettséget követelnek.

9. A polgári hatóságok észrevételeiket a csendőröket illetőleg (dícséret, vagy gáncs) az ő saját fellettes hatóságaiknak és a katonai hatóságoknak is adják tudtul.

10. Előléptetés a katonai szabályzatok értelmében történjék.

Ezen tervezet alapján a hadseregparancsnokság (Haynau tábornagy pozsonyi főhadiszállása) 1849 június 22-én kiadja a pályázati feltételeket a csendőrség legénysége számára.

A pályázóknál megkövetelik:

1. Osztrák állampolgárságot,
2. 24—36 éves kort,
3. 5 láb és 5 hüvelyk magasságot,
4. Magyarország egy nyelvének bírását szóban és írásban,
5. írni-olvasni tudást,
6. teljesen egészséges, erős testalkatot,
7. kifogástalan erkölcsi magaviseletet (büntetlenséget),
8. nőtlenséget (vagy gyermektelen özvegy).

Ezzel szemben a következő előnyöket biztosítja az állam:

1. Napi 25 krajcár zsoldot, azonkívül tekintettel a hadiállapotra a gyalogcsendőr napi 8, a lovascsendőr napi 10 kr. pótlékot kap.
2. Ruhát és lakást a kincstár adja.
3. Minden csendőr altiszti rangot (legalább káplár) kap.
4. Bizonyos időközökben jogosultságot nyer jutalmakra, vagy kitüntetésekre.
5. Tisztálkodás ellátására készpénzt kap.
6. Igény a rokkantellátásra.

A szolgálati kötelezettség 8 év, azonban jelenleg különösen ügyes és jól minősített egyéneknél egyelőre 4 évvel is beérik.

Haynau-nak 1849 június 27-én újból megjelent egy felszólítása, hogy a legénység azon egyénei, akik magyarul, németül vagy szlávul beszélnek, jelentkezzenek a csendőrséghez s a pozsonyi kerületi parancsnokságnak adassanak át.

A hadtestek parancsot kapnak, hogy századonként egy-egy embert adjanak le teljes felszereléssel (lovast lovasítva).

1849 szeptember 29-én jelenik meg az „Adjustierungsvorschrift“ (öltözeti szabályzat), mely a következőket mondja:

A csendőrség fővege a sisak (Pickelhaube) lószőr-forgó nélkül. Ruházat: szürke köpeny, rózsaszínű hajtókák, sötétzöld kabát, melynek szabása olyan, mint a Chevauxlegers-eké (svalizsér); a galéron rózsaszínű paroli. A hajtóka zöld, csak keskeny rózsaszínű csikkal szegélyezve, sárga vállzsi-

nórok, sárga vállrojtok (epaulette), nadrág sötétzöld rózsaszínű szegéllyel, fehér szíjjal, fegyver és szurony, mint a vadászoké, kard, mint a matrózoké.

A lovascsendőrök öltözete hasonló a gyalogoséhoz, a lovaglónadrág, nyeregszerszám olyan, mint a német lovasságé (dragonyosok, vértések).

Fegyverzet: lovassági kard, pisztolyok; lóháton a rövid vadászskurtályt a jobb oldalon lógva a láb mellett hordták.

A tiszték a sárga vállzsinór és rojtok helyett aranyból fonottat hordtak.

1850 március 6-án a hadügyminiszter nevében Degenfeld altábornagy aláírásával egy rendeletet kap a magyarországi országos katonai parancsnokság, hogy ha nem is felelnek meg minden tekintetben az önként jelentkező katonák, azért adassanak át a csendőrségnek, ha különben előreláthatóan alkalmasnak látszanak.

A magyarországi ezredek közül főleg az írás-olvasás okoz nehézségeket. A rendelet megengedi, hogy a lovas- és gyalogezredek kivül a vonatcsapat (Führwesenkorps) is adhasson embereket a csendőrségnek. (Ellenben a tüzérségtől nem vettek el senkit.)

1850 április 7-én adja ki Haynau tábornagy, a III. hadsereg parancsnoka, a szervezeti határozványokat, melyek szerint összesen tizenhat csendőrezred állítandó fel az előbbi rendeletek értelmében.

Ezen ezredek közül az 5., 6., 7. Magyarországon, a 8. Erdélyben, a 9. Woiwodinában (Bácska és Bánát), a 10. Horvát-Szlavonországban látja el a biztonsági szolgálatot.

Az említett rendeletek alapján alakult a „Gensdarmarie“, melyet a magyar nép „zsandár“-nak keresztelt; ezek képezték a mai derék magyar csendőrségünk kereteit, belőlük alakult ki a színig-vérig magyar intézmény, melyet külföldön is irigyelnek tőlünk.

A méhészkedés bevezetése a csendőrségnél.

Irta: ÉLTHES GYULA dr., a csíkvármegyei méhészegyesület volt elnöke.

Megcsonkításunk után az ország őstermelő lakosságának körülbelül 85 százaléka kizárólag a földműveléssel és állattenyésztéssel keresi kenyerét. Az elszakított területeken maradtak az ősfoglalkozásnak azok az ágazatai, amelyek szerves kiegészítői a mezőgazdálkodásnak, minők a háziipar, a baromfitenyésztés, a méhészkedés, a textilipar, a juh- és sertésenyésztés, amelyeket gyűjtőnéven kisebb gazdasági ágaknak szoktunk nevezni. A kisebb gazdasági ágak felkarolása nélkül az őstermelés nem teljes és jövedelmezősége is nagyon egyoldalú. Azért élünk állandó rettegésben, nehogy egy májusi fagy százezrek kezéből vegye el az évi megélhetés lehetőségét, mert csonka hazánk lakosságát nem bírjuk meggyőzni arról, hogy a kizárólagos gabona-termelés irányzata borzasztó veszedelmet rejt magában.

Régebben a mezőgazdálkodás tökéletesítése is a katonaság útján terjedt tovább. A katonasághoz

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: Augusztai kir. heregasszonyt Száhlender Béla altábornagy a nézőtérre kíséri.

bevonult falusi legény a katonaságnál rendhez szokott; a helyőrségben vezetett konyhakertészetnél és mezőgazdálkodásnál sokat látott és hallott és a szerzett ismeretekkel hazatért a falujába, ahol azokat értékesíteni igyekezett. Igen sok jó és praktikus gazda került vissza a faluba a katonaságtól.

A megváltozott viszonyoknál fogva ma más helyzettel kell számolnunk. A földművelésügyi kormány gazdasági szakoktatási akció keretében már téli gazdasági iskolákat látunk működésben és a népies gazdasági iskolák is igyekeznek a gyakorlati gazdálkodás terén az ifjúságot a nehéz időkre előkészíteni. Látjuk az egész vonalon, hogy agrárország jellegünkhöz méltóan komoly gazdasági szakoktatás folyik minden községben.

Ezen törekvésekkel szemben a csendőrség, mint a rendnek és fegyelemnek őre és a falvaknak minden tekintetben példát nyújtó testülete, nem maradhat érzéketlen és főképen nem lehet közömbös, mert szerves tagja ő is a halottaiból feltámadni akaró nemzetnek, legelső katonája a megcsontított hazának. Gazdasági kulturátlanságunk nyomasztó bajjai éppen úgy nyomják a csendőrség vállát is, mint a másokét, sőt a nyomasztó anyagi helyzet súlyát éppen ők és a hozzá hasonlók érzik a legjobban, mert minden befolyástól mentes függetlenségük e tekintetben áldozatot követel tőlük.

Részben függetlensége megvédéséért, részben pedig abból a szempontból, hogy a példát adó szervezetnek nemcsak az erkölcsi téren, hanem a gazdasági tudás terén is elől kell járnia, vettem fel a tölát, hogy a csendőrségnek a gazdasági kulturmunkában való részvételére irányt mutassak és a példaadás lehetőségeit vázoljam.

A csendőrség nem bérelhet földeket és nem állíthat be hasznóhajtó állattenyészteteket olyan mértékben, hogy abból tényleg számottevő haszna lehetne, mert senkivel szemben nem kötelezheti el magát, szolgálati függősége és sajátossága pedig nem teszi lehetővé, hogy például egy örs tagjai egy nagyobb gazdaságot személyesen elvezessenek, vagy nagyobb földterületet személyesen megmunkáljanak. Ha pedig másokkal (napszámosokkal) végeztetik a mezőgazdálkodással járó teendőket, akkor hasznuk nincs belőle. Nagyobb üzemi állattenyésztést a csendőrség tagjai nem folytathatnak, mert ez már üzérkedés jellegével bírna, ami a csendőri hivatással össze nem egyeztethető.

Bár a gazdasági kulturmunkában való részvételének nagy akadályai mutatkoznak, még sem zárkozhatók el a csendőrség a többtermelés elől, mert a mezőgazdaságnak vannak és kínálóznak olyan ágazatai számára, ahol kulturtevékenységével felléphet és a lakosságnak példát statuálhat.

Megnyugtató, hogy az örsök közzgazdálkodásai keretében azok jövedelmezőségét fokozandó, itt-ott szép kertészkedéseket láthatunk. A bevezetett kertészeteknek azonban csak a közös háztartások látják hasznát, de egyéb hasznót alig lehet belőlük nyerni.

A csendőrség részére a *méhészkedés* kínálkozik ama gazdasági foglalkozásnak, amit nyugodtan bevezethet, mert

- a) az hivatásával nem ütközik össze;
- b) nem kíván nagy befektetést;
- c) egy-két csendőr a szolgálat mellett is könnyen kezelni tudja;
- d) kis helyen elfér;

e) a csendőr nem szorul senki segítségére vagy jóakaratra, mint a földbérletnél;

f) szolgálatmentes időben hasznos foglalkozást és szórakozást nyújt és végül

g) jelentős haszonnal jár.

A méhészkedésnek a csendőrörsökön való bevezetése a felsorolt előnyök mellett abból a szempontból is szükséges, hogy a méhészkedés elsajátításával mindazok, akik erre hajlammal bírnak, a nyugdíjas időre magukat előkészítsék és letelepedésük helyén a csekély nyugdíj mellé tisztos, egyéniségüket a tömegkultúra fölé emelő foglalkozással szép keresetre tegyenek szert. Minden nyugdíjas esendőtől elvárja és joggal elvárhatja a község, hogy mintaszerű életével és hasznos foglalkozásával példát nyújtson a népnek és magát az üzérkedő foglalkozástól öreg korában is mentesítse.

A nyugdíjas időre a csendőr nagyon könnyen előkészülhet, mert a csendőrörsökön a közgazdálkodás terhére közösen szervezett méhészetben módjában áll a szükséges gyakorlatot és elméletet elsajátítani. A szolgálati idő elteltével mint kész méhész megy nyugdíjba, amikor nagyobb vállalkozással az arra alkalmas területen a méhészet jövedelméből nyugdíját tízszeresre is fokozhatja és magának gondmentes megélhetést teremthet.

Nyugodt lélekkel ajánlom minden örsnek, folytasson méhészkedést, ha közgazdálkodását teljesen talpra akarja állítani. Több, sokkal több haszna lesz az okosan és hozzáértően vezetett méhészetből, mint a földbérletből, kertből, sertéshizlalásból és baromfitenyésztésből együttvéve.

Ezt a méhészetet mindazok az örsök megalapíthatják, amelyek a méhészkedés sikeres üzésére alkalmas területen állomásoznak. Hogy az örs a méhészkedésre alkalmas területen fekszik-e, erre nézve Gál Imre m. kir. méhészeti felügyelő, a gödöllői méhészeti szakiskola igazgatója a legkétszégesebben nyújt felvilágosítást, ha erre az örsök őt levélben felkérlik. Legcélszerűbb, ha az ő szakmunkáját az örsök megrendelik, ami a legelfogadhatóbb útmutatást nyújtja a kezdő és további lépéseknél. A szakiskolával való kapcsolat felvétele pedig egyéb tekintetekben is nagyon indokolt.

Ha a csendőrös kikéri a szakiskola igazgatójának véleményét és ha ő a területet méhészkedésre alkalmasnak nyilvánította, akkor a közgazdálkodás terhére öt méhcsaládot kell vásárolni és azokat az örs tagjai által házilag és közösen felállított bódében kell elhelyezni. Megpróbálok mindjárt egy kis számítását csinálni, egy örsgazdálkodás viszonyait és szükségleteit véve alapul. Az öt méhcsalád ára egyenként 30 pengő, összesen 150 pengő. A védelmet nyújtó bódé deszkaanyaga, állvány és tetőzet céljára számítva, mert az oldalt a kert kerítése képezi, 50 pengőt tesz ki. Vásárolni kell 5 kaptárt à 20 pengő és 5 kiló mülépet à 8 pengő, továbbá méhcsaládonként az elmaradhatatlan tartalékalapot nyújtó 5 kiló mézet à 2 pengő, mindössze 190 pengő. Az első évi beruházás összege tehát 390 pengő. Ez azon tőke, ami a méhészkedés megkezdéséhez szükséges.

Tavasszal vásárolva a méhcsaládokat, az első évben a 60 százalékos szaporulatot számíthatjuk jövedelemnek, amit a méhcsaládok raj alakjában adnak. Mézünk az első évben még nem lesz, mert a méhcsaládokat a vásárolt müléppel építkezésre kényszerítjük és ezzel a méhcsaládokat a második

évre úgynevezett termelő családokká fejlesztjük. Ami kevés mézfelesleg mutatkozik, az tartalékba megy a tavaszi felsegítő etetés céljára. Az első év végén a beruházott 390 pengő a jött három család à 30 pengő értékével 480 pengő közvagyonot képez.

Ezzel a közvagyonnal indulunk a második évnél, amikor a 8 család után újra 60 százalékos szaporulatot számíthatunk és így az állomány 10—11 családra emelkedik. A családokból azonban csak a vásárolt családok üzemképesek, vagyis a termelők, melyek után az országos termelési átlagot tartva szem előtt, családonként 10 kiló, összesen 50 kiló mézfelesleget kapunk, míg a többi családok után esetleg nyert felesleges méz újra tartalékba jön; ezt értékesíteni nem szabad. A második évben vásárolnunk kell újra 5 kaptárt és 5 kiló mülépet. Eszerint a második évben mérlegünk a következőképpen alakul:

Vagyonállagunk 10 család méh à 30 pengő = 300 pengő, 10 kaptár à 20 pengő = 200 pengő, mülépre tett kiadás az üzemre megy, összesen 500 pengő.

A jövedelem, ami az értékesített mézből származik (50 kiló à 2 pengő) = 100 pengő. Ezen felül tartalékban áll körülbelül 50—70 kiló méz, aminek értéke 100—140 pengő = 100 pengő, összesen 200 pengő. Ebből az első évi tőkekiadás törlesztésére a közgazdálkodás nyer 100 pengőt. Törlesztetlenül áll (bár a vagyonállag teljes fedezetet nyújt rá) 390 pengő. A harmadik évben a 10 méhcsalád a megint 60 százalékos szaporulattal 16 családra emelkedik. Kaptárakra kiadásunk most már nincs, mivel azok már az első és második évben be lettek szerezve. Legfeljebb 1—2 darabot szerzünk, esetleg mi készítenünk. Mülépet azonban újra be kell szerezni 5 kilót 40 pengő értékben. A harmadik év végén tehát jövedelmünk a következőképpen alakul:

A 16 családból 10 termelő család, ad 100 kiló mézet à 2 pengő, összesen 200 pengő. Két kiló viaszt = 16 pengő, mindössze 216 pengő, amit a közgazdálkodásnak fizetünk be, ahol a teher ez évben 74 pengőre csökken. Ezzel szemben a vagyonállag nagyon emelkedik, mert a harmadik év végén már 16 család à 30 pengő jön számításba és ez 480 pengő. A tartalékméz körülbelül egy métermázsa: 200 pengő, összesen 680 pengő. Nem számítjuk a bódé árát és a mülépek árát, melyek közül az előbbi értékben veszt, utóbbi pedig az üzembe teljesen beépül.

A negyedik évvel minden beruházásunk visszatérül, de új beruházás-is szükségessé válik, mert a kaptárak beszerzése előtérbe kerül. Ugyanis a 16 méhcsalád ez évben is megadja a 60 százalékos szaporulatát, de termelőnek marad. Családaink állománya egyszerre tíz rajjal emelkedik és ezen tíz raj részére tíz kaptár és tíz kiló mülép kell. A kaptárt magunk is elkészíttethetjük. Darabja 20 pengő, a mülépnek kilója 8 pengő, összesen beruházásunk tehát 280 pengő.

A jövedelem fokozódik, de fokozódik a vagyonállag is. A 16 termelő család 160 kiló méztermése 320 pengő, viasztermése 24 pengő értéket képvisel. Tartalékmézünk is majdnem 150 kilóra megy a kamrában, amit azonban értékesíteniünk és felhasználnunk nem szabad. Ez a méheké.

Ebből a jövedelemből 74 pengő a közgazdálkodásé, ahonnan a fedezetet nyertük. A megmaradó 270 pengővel pedig a negyedik évi kaptár- és mülépbeszerzést fedezzük, ahol tíz pengő hiányunk mutat-

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: A közönség. Középen, kezében a mérkőzés programjával, József Ferenc kir. herceg.

kozik fedezetlenül, amit azonban bőségesen kárpótól az a vagyonállag, amely a negyedik év végén mint teljes és nyert vagyon mutatkozik. A 26 méhcsalád 780 pengő és a 150 kiló tartalékméz à 2 pengő, vagyis 300 pengő, összesen 1080 pengő értéket képvisel, ami közös szerzeménynek tekintendő, mert beruházásunkat 10 pengő hiányával a közgazdálkodásba visszatérítettük.

Az ötödik évtől kezdődőleg a méhészet, mint mindentől független, önállóan jövedelmező, önmagát fentartó és fejlesztő foglalkozás folytatható, aminek évi jövedelme az adott és megszabott korlátok között soha fel nem borulhat és arra számításunk biztosan lehet. Öt év alatt megszerezük az átfogó tekinteteket; kezelési és kaptárkészítési gyakorlatokra tehetünk szert, tehát megkönnyebbitett lépésekkel haladhatunk céljaink felé. A 26 termelő család méztermése már 260 kiló. Viasztermelésünk 5 kiló à 8 pengő, évi pénzzé tehető jövedelmünk tehát 560 pengő. Ezenkívül rajcsaládaink is a korlátozott 60 százalékkal 15 új családdal szaporítják állományunkat és így az ötödik év végén már 31 méhcsaládunk van körülbelül 200—250 kiló tartalékmézzel, mivel a rajcsaládok feles mézét mindig tartalékoljuk és soha fel nem használjuk. Ebben a tartalékolásban rejlik a méhészet erőssége, mert szükség esetén mindig van miből segítenünk az etetésre szoruló méhállományt. A siker pedig abban rejlik, hogy a szükség idején gyámolítsam a méheket és ne bízzam azokat a természet szeszélyére. Az

adott üzemtervi számítás alapján addig mehet minden örs, ameddig igénye, ideje, elfoglaltsága megengedi. Szaporíthatja az állományt akár 200 méhcsaládig is, mert 200 méhcsaládot egy ember igen könnyen el tud kezelni, ha a méhesben foglalkozik naponta. A téli ideje ugyanis szabad marad. Egy szolgálatmentes embere mindig lesz erre a célra az örsnek, aki pihenőjében ott szórakozást talál.

Gondolja el most már minden esendőr és örsparancsnok, hogy ezt az iskolát ingyen megkaphatja és ha az örs méhállománya a hatodik-hetedik évben, milyen könnyen lehet egy-egy távozó bajtárs vagyonrészét kifizetni 10—15 méhcsaláddal, hiszen ezt a csökkenést az állomány akkor már meg sem érzi, mert nagy állománynál egy év alatt áll vissza a helyzet. Gondolják el esendőreink azt, hogy az idegzetében és szervezetében megrokkant, nyugalmazott esendőr otthonában azonnal megkezdheti a maga tíz, esetleg több családjával a méhészkedést. Milyen jótéteményt gyakorolnak egymással szemben akkor, mikor a testület tekintélyének megóvása, bajtársaik megélhetésének biztosítása érdekében magukat e komoly elhatározásra rászánják. Nyugdíjba ment bajtársuk tisztesen él a méhészetből, gondtalanul fentartja magát és családját.

Hogy meg lehet élni a méhészetből, erre nézve esendőreink szolgálataik alkalmával bőséges példát láthatnak egy-egy tanítónál, papnál, jegyzőnél és földművesnél. Vannak tanítók, akik gyermekeiket

kizárólag a méhészet jövedelméből neveltetik és vannak földművesek is, akik a kisbirtok mellett tekintélyes jövedelmet biztosítanak maguknak ebből a magyar földön eléggé fel nem karolt gazdasági ágából. Br. *Ambrózy* temesgyarmatai nagybirtokát a méhészet jövedelméből szerezte vissza és gyarapította. Vannak hazánkban ma is nagybirtokosok, akiknek uradalmában nagy méhészeteket láthatunk, de vannak szegények számosan, akik kizárólag ebből élnek. Miért irtóznánk tőle, mikor a mézre a sok tudóveszes magyarnak époly szüksége van, mint a mindennapi kenyérre és sohase termelhetünk annyit, ami itt el ne fogyna az országban. Valamikor hazánkban nagy méhészete volt és kötelező is volt a méhészkedés. Ma a független polgárisultság korában mindenki a maga tehetségére van utalva. Járjanak elől e tekintetben is a csendőrök, illeszkedjenek be e mezőgazdasági ágazat művelésébe ott, ahol a tér egy földtulajdonnal nem bíró egyénnek kínálkozik. Kötelességet teljesít önmagával és hazájával szemben. Önmagának jobblétet biztosít, hazájának józanéletű és takarékos életmódot követő emberbarátokat nevel a rendfenntartás nagyon komoly munkája mellett. Hiszem, hogy akkor tettem a legnagyobb jót magam is, amikor erre a lehetőségre — sokesztendei gyakorlati tapasztalatok alapján — a csendőrök figyelmét felhívtam.

Nehéz az első lépés. De e nehézségtől ne riadjanak vissza. Adott a Gondviselés egy embert az országnak, aki a méhészetnek igazi támogatója. Ez az ember a gödöllői m. kir. állami méhészeti szakiskola jelenlegi igazgatója: *Gál Imre* méhészeti felügyelő. Minden örs bizalommal fordulhat hozzá. Ő megadja az elfogulatlan tanácsokat. Megígérte ezt nekem, mikor e közlemény megírására vállalkoztam és hiszem is, hogy ő megtartja szavát, mert nemesak nagy méhészt, hanem igazhíű, lelkes, tetterkés magyar ember is. Vegyük fel az örsök az iskolával a kapcsolatot és induljanak előre a mezőgazdasági kultúra és a saját maguk szolgálatára.

Az 1927. évi országos csendőrségi lovasmérkőzés.

A Vérmező tavaszi zöldjében izmos katonakarok letaroltak egy nagy négyszöget, a lovasverseny rendezői kitűzték a zászlókat, körben sövények, palánkok, rudak, akadályok sorakoztak egymás után, a Vérmezőnek a Krisztinaváros felé eső sarkában pedig széksorok s az esőre is számítva, sátrak várták a közönséget május 22-én reggel, amikor a felfelé ívelő nap arany sugaraival végigszórta a csöndes Buda gyönyörű panorámáját.

A napsugarasan ébredt májusi reggel járókelői már a korai órákban körülállották a Vérmező szegélyét s a katonazene vidám hangjaira felragyogott a budai polgárok arca, a pillanatnyi teljes gondtalanság érzete töltötte be a várakozók ezreit, akik nem is tárgítottak a Vérmező mentéről, mert a rendes vasárnapi szórakozáson, a sétán kívül valami nem mindennapi látnivalóval kecsgették őket az előkészületek.

A csendőrség lovasmérkőzése okozta ezt a szívesen fogadott zavart az egyébként nyugalmas Vérmező szegélyén. Nemsokára aztán a lovasok is megjelentek s a versenyre készülődtek, a meghívott előkelő közönség is megkezdte felvonulását és hamarosan megteltek a széksorok s bizony a későbbben jötteknek már nem jutott az ülőhelyekből, az érdeklődés tehát felülmulta a várakozást. Rég nem látott ismerős arcok, egymástól

távolszakadt bajtársak üdvözölték egymást a viszontlátás meleg örömeivel. A közönség örvendetesen nagy számban való megjelenése komoly bizonyossága volt annak, hogy a társadalom legszámottevőbb tényezői és rétegei is értéke szerint megbecsülik és megtisztelik testületünket.

Igy aztán, eltekintve a lovas kiképzésnek a csendőrség keretében való s tagadhatatlanul szükséges fejlesztésétől, egy-egy ilyen verseny nagyon alkalmas arra, hogy a széttagoaltságunknál és sajtóságos szolgálati hivatásuknál fogva lehetővé tegyük azt, ami egyébként alig lehetséges: a közvetlen érintkezés kereteiben juthassanak még közelebb testületünkhöz a társadalomnak ama tényezői, akiknek megtisztelő barátságára számukra örvendetes és értékes.

A megjelentek legelőkelőbbjeinek névsora elég beszédesen bizonyítja, hogy a legmagasabb körök, a katonai és polgári társadalom szívesen veszi és fel is használja az ilyen találkozásokra adott alkalmakat. Versenyünkön a több, mint ezer főre tehető nézőközönség soraiban a következők nevét sikerült feljegyeznünk: *József Ferenc kir. herceg, Angusztia, Izabella, Zsófia kir. hercegnők, Scitovszky Béla belügyminiszter nejevel, Perczel Miklós belügyi államtitkár, vitéz Végh Kálmán államtitkár, Vay Kázmér belügyminiszteri tanácsos, Andrassy Géza gróf, Ludvig György gy. tábornok, a honvédség főparancsnokának helyettese, Tótváradi Asbóth István altábornagy, Röder Vilmos altábornagy, a vezérkar főnöke, Wulff Olaf folyamór vezérkapitány, a folyamórság felügyelője, vitéz Horthy István ny. l. tábornok, Lukasié Gyula báró, Ferjencsik Ottó, Molnár Dezső, Thán Károly báró, Bessenyei László Albert ny. altábornagyok, vitéz Siménfalvy Tihámér, vitéz Rátvay Imre, balásfalvi vitéz Kiss Ferenc, vitéz Kalándy Imre, Takácsy György, Demény Sándor tábornokok, Czákó László dr. ny. tábornok orvos, Dormándy Géza vezérkari ezredes. A csendőrség részéről: Száhlender Béla altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője, aki a vendégek fogadásában a házigazda tisztének betöltése mellett a díjugratást megelőzőleg maga is végigvette az akadályokat, *Ambrózy Gyula* tábornok, *Szöke Béla* tábornok, *Fischer József*, *Soltész Imre*, *Schönherr Károly*, *Zselyonka József*, *Lózsa Jenő*, *Márialaky Imre*, *Nemessányi Lajos*, *Arady István*, *Szopkó Imre* ezredek s a csendőr törzstiszti és tisztikar számos tagja családtagjaikkal együtt. Az államrendőrséget a nézőközönség soraiban *Marinovich Jenő* főkapitány, *Szeszlér Hugó* főkapitányhelyettes, *Török János dr.* rendőrfőparancsnok s a tisztviselői karból még számosan képviselték.*

A versenyre 32 csendőrtiszt és 51 csendőr, továbbá vendégek gyanánt 2 felügyelőkarbeli rendőrtisztviselő és 20 rendőr nevezett be. A tiszték és rendőrtisztviselők díjlovaglásban és díjugratásban, a lovasági állományuk csak díjlovaglásban mérköztek.

A zsüri tisztét a csendőrség felügyelőjének felkérésére *Teleky Sándor* gróf, vitéz *Szakonyi Lajos* huszár alezredes, *Korányi Adolf* tüzérőrnagy, és *Arneith József* vonatesapatbeli őrnagy látták el.

A verseny az előre megállapított és lapunk legutóbbi számában ismertetett program szerint zajlott le. Az előmérkőzésen a zsüri minden egyes lovas alapos bírálat alá vett és a tiszt lovasokból két csoportot alakított. Az első csoportba sorolta azokat, akik díjazásra számba jöhettek, a második csoportba pedig azokat, akik a díjazásnál számba ugyan nem jöhettek, de annál jobbak voltak, semhogy selejtíteni kellett volna őket.

A legénység közül 27 lovas selejtített a zsüri, míg a többi 24 főt a tiszt lovasokhoz hasonlóan két csoportba osztotta. A rendőrlegénység ugyanilyen módon szintén két csoportra oszlott.

A döntő mérkőzést 6 csoportban bonyolították le, ebből 2 tiszt, 2 csendőr- és 2 rendőrlegénységi csoport volt.

A díjlovaglás után a tiszt díjugratás, azután pedig a tiszt carussal következett. A díjugratás pályája 140 méter hosszú volt, 11 db 80 cm. magas akadályt és egy 1 méternél nem szélesebb árkot kellett átugratni. Az ugratók közül többen hibátlanok voltak, a helyezési sorrend megállapítása végett tehát 3 akadályt fokozatosan 140 cm.-re kellett emelni.

A vándordíjat ebben az évben is a szegedi kerület vitte el. Tiszt bajnok: *Pap László* főhadnagy (Gyalog-

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: A közönség.

tanosztály), legénységi bajnok: *Bokor László* őrmester (V. ker.).

A díjakat a következők szerint Scitovszky Béla dr. belügyminiszter úr neje öngyméltósága osztotta ki:

Tisztek díjlovaglása: 1. *Pap László* főhadnagy, nyerte a *Kormányzó Ur* öfömméltósága sajátkezűleg aláírott arcképét és a bajnoki plakettet, 2. *Hrabár Sándor* százados (Kiskunhalasi lovas alosztály), a honvédelmi miniszter tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 3. *Fáber Rezső* százados (Gyalog tanosztály), a belügyminiszter tiszteletdíját (ezüst dohányszelence), 4. *Komornik Lóránt* őrnagy (Gyalog tanosztály), Apponyi Antal gróf tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 5. *Nagy István* százados (V. ker.), a debreceni kerület tiszteletdíját (bronz lovasszobor), 6. *Armandola Vladimir* őrnagy (V. ker.), a szombathelyi kerület tiszteletdíját (lovaglópálca).

Díjugratás: 1. *Komornik Lóránt* őrnagy, a belügyminiszter tiszteletdíját (aranyóra), 2. *vitész Lászlóffy László* százados (Budapesti lovas alosztály), a honvédség főparancsnokának a tiszteletdíját (ezüstserleg), 3. *Pap László* főhadnagy Pest vármegye tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 4. *Csia István* főhadnagy (Gyalogtanosztály), Paldt Károly ezredes tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 5. *Baky László* százados (Gyalogtanosztály), Kreybig Rudolf tábornok tiszteletdíját (ezüst öngyújtó készülék).

Csendőrlegénység díjlovaglása: 1. *Bokor László* őrmester (V. ker.), a Nemzeti Lovarda tiszteletdíját (aranyóra) és bajnoki plakettet, 2. *Iró Agoston* őrmester (V. ker.) Budapest székesfőváros tiszteletdíját (ezüst serleg), 3. *Antal Lajos* törzsőrmester (V. ker.), az államrendőrségi főtisztviselők tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 4. *Szabó József* őrmester (I. ker.), Pest vármegye tiszteletdíját (ezüstóra), 5. *Majorszki István* tiszthelyettes (I. ker.), a Csendőrségi Lapok tiszteletdíját (díszes asztali óra), 6. *Zsolnai János* tiszthelyettes (VII. ker.), a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját (tulaezüst óra), 7. *Hangodi János* őrmester (V. ker.), a Budapesti kerület tiszteletdíját (bronz váza), 8. *Tóth István* törzsőrmester (VIII. ker.), az államrendőrség felügyelői karának tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 9. *Jákó Béla* tiszthelyettes (V. ker.), a budapesti kerület tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 10. *Parajdi*

Péter tiszthelyettes (I. ker.), a budapesti kerület tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 11. *Leskő Lajos* tiszthelyettes (VII. ker.), a kiskunhalasi lovas alosztály tiszteletdíját (kis serleg), 12. *Zahorán András* törzsőrmester (V. ker.), Huber Ferenc százados tiszteletdíját (bronz szobor).

Rendőrtisztviselők versenye: 1. *Kollár Elemér* főfelügyelő, a szegedi kerület tiszteletdíját (ezüst dohányszelence).

Rendőrraltisztek versenye: 1. *Bederna Lajos* 3. o. felügyelőhelyettes, a belügyminiszter tiszteletdíját (aranyóra), 2. *Fehér Lajos* 3. o. fhts., a földművelésügyi miniszter tiszteletdíját (ezüstóra), 3. *Lukács Pál* 3. o. fhts., a budapesti kerület tiszteletdíját (ezüst cigarettatárcsa), 4. *Novák II. József* 3. o. fhts., a pécsi kerület tiszteletdíját (festmény).

Rendőrlegénység versenye: 1. *vitész Szabó Sándor* őrmester, a budapesti rendőrfőkapitány tiszteletdíját (aranyóra), 2. *Baluska András* rendőr, a rendőrfelügyelői kar tiszteletdíját (ezüstóra), 3. *Mester Lajos* rendőr, *Angyal Kálmán* dr. min. tanácsos, tiszteletdíját (nikkelóra), 4. *Nagy VII. György* rendőr a budapesti kerület tiszteletdíját (bronztál).

Csapatverseny: 1. *A szegedi kerület* (Hrabár Sándor százados, Nagy István százados, Bokor László törzsőrmester, Antal Lajos törzsőrmester, Iró Agoston törzsőrmester) nyerte a belügyminiszter vándordíját; 2. *Gyalog tanosztály* (Pap László főhadnagy, Fáber Rezső százados, Komornik Lóránt őrnagy, Majorszki István tiszthelyettes, Kiss Ferenc tiszthelyettes); 3. *Budapesti kerület* (Szüle István százados, vitész Lászlóffy László százados, Horváthy Ferenc százados, Parajdi Péter őrmester, Szabó József őrmester). A győztes csapat tagjai lovas plakettet, a 2. helyezett csapat tagjai ezüstérmét, a 3. helyezett csapat tagjai bronzérmét nyertek.

A versenyen látottakat összegezve, örömmel állapíthatjuk meg, hogy úgy a tisztek, mint a legénység teljesítménye messze felülmulta az előző évek teljesítményeit s a lovak kondíciója, felszerelése is várakozáson felül jó volt. Általában látható volt, hogy a versenyzők rendszeresen és céltudatosan készültek a versenyre. Az elméleti verseny eredménye a múlt évihez viszonyítva szintén igen öröndetes javulást mutatott.

A figyelő szolgálat.

Irta: Ruhmwerthi RAPAICS DEZSŐ őrnagy,
a Ludovika Akadémia tanára.

A mai haremód mellett a harc számtalan részlet-harera tagozódik. A vezetés feladata, hogy ezen részletharcokat összhangba hozza. A mélységben és szélességben való tagozódás folytán a parancsnok legtöbb esetben nem lesz abban a helyzetben, hogy a harcálláspontjáról az alárendelt egységének működési területét harcban személyes figyeléssel áttekinthesse. Ezért feltétlenül szükséges a figyelőszolgálat gondos megszervezése, mely az összekötő szervektől függetlenül működik. A figyelőszolgálat feladata, hogy úgy a saját, valamint az ellenséges helyzetet minden körülmények között az összes rendelkezésre álló eszközökkel, amennyire csak lehetséges, állandóan megfigyelje és az észlelt megfigyeléseket biztos módon az illetékes parancsnokhoz juttassa, mert csak így módon lesz lehetséges a saját elhatározásunkat az ellenségre rákényszeríteni, vagy idejekorán tett ellenintézkedésekkel elhatározásainak elébe vágni. Ehhez azonban az szükséges, hogy a megfigyelőszervek jelentéseinek közvetítési lehetősége, azaz a híradás surlódás nélkül működjen.

A figyelő- és híradószolgálat helyes összműködése teszi lehetővé, hogy a parancsnokok idejekorán kiadhassák a sikert biztosító intézkedéseiket. Igen sok esetben dönti el ütközetek sorsát e két szolgálat helyes működése.

A figyelőszolgálatban mindenkinek részt kell vennie.

Minden megfigyelés, mely a parancsnoknak idejekorán a tudomására jut, előmozdítja a sikeres működést. Gyakran jelentéktelennek látszó dolgok is nagy fontossággal bírnak. A figyelőszolgálat két főcsoportra osztható és pedig a földön létesített és a légi figyelőszolgálatra. A földi figyelőszolgálat ismét két alcsoportra oszlik, úgy mint a gyalogsági és a tüzérségi figyelőszolgálatra.

A gyalogsági figyelőszolgálat.

Minden parancsnok, aki harcban az alárendelt egységének működési területét személyesen át nem tekintheti, még a találkozóharc gyors változatainál is törekedjen arra, hogy a figyelőszolgálatot minél tökéletesebben megszervezze. Minden harszűnetet használjon fel arra, hogy a figyelőszolgálatot újból berendezze.

Védelemben és állásharcnál a figyelőszolgálatot tervszerűen és különös gonddal kell megszervezni és berendezni.

Különös fontossággal bír a figyelőszolgálat megszervezése a nyílt szárnyakon.

A zászlóaljnál, mely a középső vezetés harcászati intézkedési egysége, a figyelőszolgálat ellátására célszerű egy figyelőtiszt parancsnoksága alatt 3-4 figyelőőrsöt, mint állandó figyelőszervet megszervezni.

Egy-egy figyelőőrs ereje egy altiszt és két ügyes honvéd. Felszerelése: távcső, írószerek és jelentőtomb.

Azon figyelőőrs, melynél a zászlóalj figyelőtiszt tartózkodik, a főfigyelőőrs, a többiek pedig a segédfigyelőőrsök.

A zászlóaljfigyelőtiszt kötelessége a figyelőszolgálatot a zászlóaljparancsnok intézkedései szerint megszervezni, a figyelőőrsök felállítási helyeit meghatározni, velük a személyes érintkezést fentartani, jelentéseiket lehetőleg ellenőrizni, az ellenséget személyesen is megfigyelni és úgy a figyelés eredményét, valamint a személyes észleleteit a zászlóaljparancsnoknak jelenteni.

Minden figyelőőrsnek egy figyelősávot kell kiutalni. Ezen sávok nyuljanak egymásba. A figyelőhelyek legyenek a földi és a légi figyelés ellen gondosan rejtve.

A figyelés eredményének gyors közvetítésére híradóeszközökről kell gondoskodni. A segédfigyelőőrs a főfigyelőőrssel látjelek, fényjelzés, jelentőkutya és jelentőfutók, kivételes esetekben távbeszélő útján;

a főfigyelőőrs, melynél a zászlóaljfigyelőtiszt tartózkodik, a zászlóaljparancsnokkal a híradást ugyan- csak látjelek, fényjelzés, jelentőfutók és távbeszélő, védelemnél esetleg földtávíró útján tarthatja fenn. A főfigyelőőrsön álló harcnál postagalamb felrepültető-állomást is kell létesíteni, ami lehetővé teszi, hogy vál-

ságos pillanatokban jelentést küldhessen közvetlenül a hadosztályparancsnokságnak.

Zászlóaljfigyelőtisztnek olyan tisztet kell kijelölni, aki merész, hidegvérű; fejlett harcászati érzékkel, valamint nagy szellemi és testi rugékonysággal rendelkezik.

A zászlóaljfigyelőtiszt a haretéren vagy a gyakorlatoknál minden egyéb szolgálat alól mentesítve legyen.

A tiszteket a figyelőszolgálatba annyira be kell vezetni, hogy minden nehézség nélkül, mint figyelőtisztek alkalmazhatók legyenek.

A zászlóaljfigyelőkön kívül az ezred és a hadosztályparancsnokság is gondoskodik a földi figyelés megszervezéséről. Ezen megfigyelést az ú. n. gyalogsági megfigyelőállomások végezzék. Ezek célszerű szervezete: Egy figyelő- és híradószolgálatban kiképzett tiszt, esetleg törzsaltiszt; figyelőszolgálatban kiképzett altiszt és az ezredmegfigyelő állomásoknál 2 távbeszélő állomáscsoport, azaz 4 távbeszélő és 4 építő; a hadosztály megfigyelő állomásoknál 1 könnyű táviróraj, azaz 4 távirász és 4 építő.

A gyalogsági megfigyelő állomások célja az ezred-, illetve a hadosztályparancsnokság általános tájékoztatása pontos megfigyelés által úgy álló, valamint mozgóharcban.

Minden gyalogezered és minden hadosztály parancsnokság részére célszerű három gyalogsági megfigyelő állomást megszervezni, melyeket a terepviszonyoknak és a harc helyzetnek megfelelően kell alkalmazni.

Legajánlatosabb egyet mint főmegfigyelő, kettőt pedig mint megfigyelőállomást alkalmazni.

A főmegfigyelő állomást az ezred, illetve a hadosztály harsávjának legfontosabb kilátópontján létesítjük. A hadosztály főmegfigyelő állomását célszerű, ha vezérkari tiszt vezeti. A főmegfigyelő állomás álláspontja egyúttal a parancsnokság harcálláspontja is lehet.

A gyalogsági megfigyelő állomások álláspontjait általános áttekintést nyújtó pontokon határozzuk meg; vagy legalább is oly felállítási pontokat választunk ki számukra, amelyek legfontosabb feladataiknak meg tudnak felelni.

Általában azon hely felel meg legjobban, ahonnan minden irányban jó a kilátás, viszont amely az ellenséges belátástól a lehetőségekhez képest meg van óva.

A megfigyelő állomások helyeinek helyes megválasztásától függ leginkább a megfigyelés eredményessége.

A megfigyelő állomások helyüket könnyen változtassák és így egy rugalmas, mindenhez alkalmazkodó figyelőrendszer képezzenek.

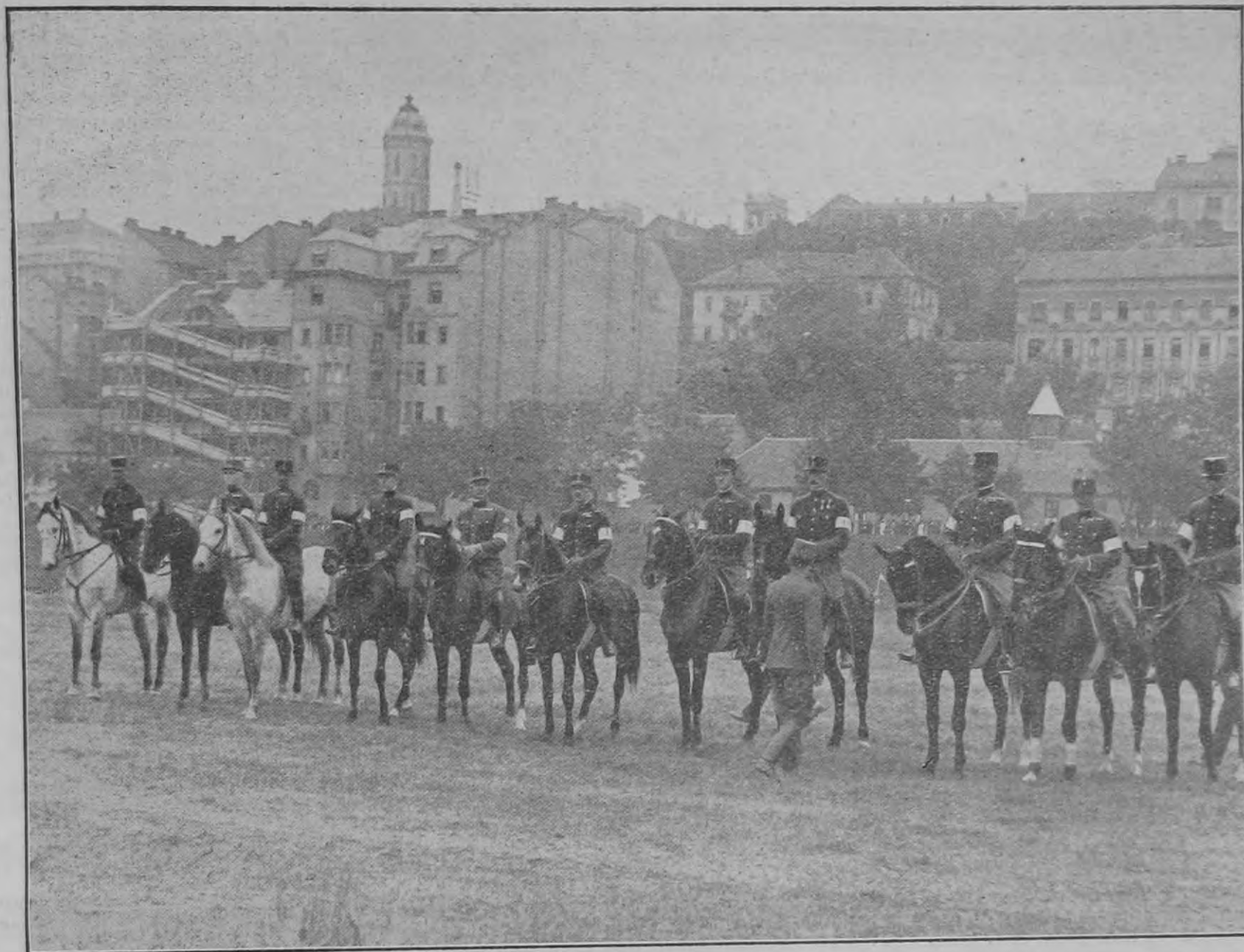
Igen nagy jelentőséggel bír, hogy a megfigyelő állomások híradása minden körülmények között biztosan működjen, mert nem elég az, ha jól figyelnek meg, hanem az is szükséges, hogy az észlelt megfigyeléseket a parancsnoksághoz biztos módon és gyorsan eljuttassák. Egy ellenséges támadást jó megfigyeléssel könnyen meg lehet állapítani, de csupán ezzel nem lehet megállítani vagy megakadályozni, de ha az erről szóló jelentés idejekorán érkezik a parancsnoksághoz, úgy az késedelem nélkül megteheti a szükséges ellenintézkedéseket.

A gyalogsági megfigyelő állomások vezérszavai legyenek tehát: „Megfigyelni és hírül adni“.

A gyalogsági megfigyelő állomások legyenek felszerelve úgy megfigyelő műszerekkel, valamint híradóeszközökkel, mert csak így tudják feladatukat eredményesen megoldani. Megfigyelő műszerek az ollós messzelátó, a távcső, az irányzókészülék és a Bezard Busola. Híradóeszközök: a távbeszélő állomás, a kábel, az építőszerelek, a fényjelzőkészülék, a rakéta és a világítópisztoly.

A gyalogsági megfigyelő állomások a híradást távbeszélés, fényjelzés, jelentőlovas, esetleg kerékpáros, vagy jelentőfutó, látjelek és rakéták útján közölhetik. Állóharcnál a gyalogsági megfigyelő állomásokon postagalamb felrepültető állomásokat is kell létesíteni a hadosztály parancsnoksággal való közvetlen híradás céljából.

Mozgóharc alatt a gyalogsági megfigyelő állomások szükség esetén öntevékenyen választott kilátópontokról a legéberebben figyelnek a harc minden mozzanatára és a híradást azon parancsnoksággal, melynek alá vannak rendelve, fáradságot nem ismerve, minden

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: A versenybe induló egyik tiszti csoport.

körülmények között fenntartják, hogy megfigyelésüket azonnal és biztos módon jelenthessék és ezáltal a vezetést megkönnyítsék. Mozgás, főleg többnapos előnyomulás alatt, vagy üldözéskor igen célszerűen alkalmazhatók a jelentésközvetítő fejállomások közelében jó kilátópontokon.

Hogy a gyalogsági megfigyelő szolgálat minden körülmények között jól legyen megszervezve és hogy kifogástalanul működjék, ehhez az szükséges, hogy ennek megszervezésére minden, de különösen nagyszabású, gyakorlatnál nagy súlyt helyezünk. A haditapasztalatok megtanítottak arra, hogy milyen fontos a figyelőszolgálat, erről tehát a béke napjaiban sem szabad megfeledkezni, hanem ezen a téren is tökéletesedni kell. Ez pedig csak úgy érhető el, ha minden alkalmat felhasználunk, hogy ezen fontos szolgálatot oktassuk és gyakoroljuk.

A gyalogezred gyalogsági megfigyelő állomásait a távbeszélő század, a hadosztályparancsnokság gyalogsági megfigyelő állomásait pedig a híradószolgálat keretén belül volna célszerű felállítani. Természetesen ez ezen századok létszámának növelését jelenti.

A tüzérségi figyelőszolgálat.

A megbízható figyelés a tüzérségi tűz tevékenységének egyik főtényezője. Szükséges, hogy a tüzérség feladatának végrehajtásánál figyelőrendszerét teljes mértékben kihasználja.

A tüzérség számára a földi figyelést a felderítő járőrök, a figyelők, az összekötőtisztek és a mérőszázad eszközlik. A figyelés alapja természetesen a parancsnok figyelése, melyet a fent felsoroltak figyelése kiegészít.

A tüzérség számára biztosítani kell a harcmező lézagnélküli megfigyelését.

A tüzérfigyelők kitűnő figyelőműszerekkel ellátva a harcmező minden részét figyelés alatt tartják.

A tüzérfigyelés legfontosabb híradó eszköze a távbeszélő. Ezenkívül a táv-, a fény- és a látjelzés, a rádió, valamint személyi híradó eszközök, esetleg a postagalamb és a jelentőkutya útján való híradás jön tekintetbe.

A légi figyelőszolgálat.

Ez a földi figyelés kiegészítésére szolgál. A figyelés léggömbből és repülőgépről történik.

A kötött léggömb a felszállásra kedvező időjárásnál a magasba emelkedik és onnan igyekszik úgy a saját, mint az ellenséges helyzetet és tevékenységet megfigyelni. Felszálló magassága 1200–1500 méter.

A léggömbből való figyelés a csapatok harc helyzetét csak nagy általánosságban tudja megállapítani. A gyalogság küzdő részeinek részlethelyzetét nem képes megbízhatóan felismerni. A léggömb mozgóharcban 2–3 kilométerre a küzdők, védelemnél 8 kilométerre a védelmi vonal mögött szállhat fel. Ez a nagy távolság, a rézsút való látás és a léggömb folytonos ingadozása befolyásolja hátrányosan a léggömb figyelését.

A léggömb legyen biztos híradó összeköttetésben a léggömbfigyelést kihasználó helyekkel. Ez távbeszélő és fényjelző útján lehetséges.

A repülőgépről való figyelés legfontosabb részét harcban a gyalogsági és a tüzérrepülő végzi.

A gyalogsági repülő főfeladata a gyalogság első vonalának esetenkénti megállapítása, ami a vezetésre és a tüzérségi tűz irányítására elsőrangú fontosságú.

A gyalogsági repülőnek főfeladata megoldásához 1200–600 méterig, szükség esetén még mélyebbre is le kell ereszkednie.

A tüzérrepülő ellenséges célokat, azok felbukkanását és a saját tüzérségi tűz hatását figyeli meg. A figyeléshez tudnia kell, hogy mely időpontban mely területet kell megfigyelnie, mely útegek állanak készülségben.

miként értesítse ezen ütegeket az ellenséges célokról, hogy a tüzérparancsnok, vagy pedig ő fogja-e meghatározni, hogy kell-e a célra löni, vagy sem.

A tüzérrepülő rendszerint 2000—3000 méter magasságban repül.

Ugy a gyalogsági, valamint a tüzérrepülő harcban rendszerint a közbeeső repülőhelyen álljon a csapatvezér, illetve a tüzérparancsnok rendelkezésére.

A repülő a híradást rakétajelek, rádió, ledobóhüvelyeknek a ledobóhelyekre való ledobása és leszállás után távbeszélő útján, vagy személyesen eszközölheti.

Tüzérrepülőnek csak olyan gép alkalmas, amely rádióval feltétlenül fel van szerelve.

Ugy a földi, valamint a légi figyelőszolgálat igen nagy jelentőséggel bír. Ezt a világháborúból tényként megállapíthatjuk. Ne feledkezzünk meg tehát erről a béke napjaiban sem, hanem ragadjunk meg minden alkalmat arra, hogy ezen fontos szolgálatot minél többet gyakoroljuk. A légi figyelés eszközeitől meg vagyunk fosztva, annál inkább törekedjünk arra, hogy a földi figyelésben minél tökéletesebbek legyünk.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

„Csendőrbravur“.

(Egy rablógyilkossági eset kiderítése.)

Irta: **KRAJCSOVICS JÁNOS g. tiszt-helyettes (Szeged).**

Lapunk hasábjain már igen sokan reámutattak — szebbnél-szebb példákkal fűszerezve — a helyi és személy ismeret fontosságára, amire minden külszolgálatot teljesítő csendőrnek nélkülözhetetlen szüksége van, ha fontos közbiztonsági szolgálatának minden esetben sikeresen akar eleget tenni.

Hogy milyen fontos a közbiztonsági szolgálatot ellátó csendőrnek a jó helyi és személyi ismeret, azt az itt leírt eset is fényesen bizonyítja.

Egyes, különösen nagyobb kaliberű gonosztevők által kellő előrelátással véghezvitt nagyobbszabású bűntények a kellő helyi és személyi ismerettel nem rendelkező csendőröket sokszor igen kellemetlen helyzet elé állítják. Az ügyben eljáró járőrök hiába fejtenek ki bármily nagy szorgalmat: éjt nappallá téve kitartóan nyomoznak, keresik a bűncselekmény felderítéséhez, vagy az azt elkövető büntetett kilétének megállapításához szükséges fonalat; de az bizony nehezen megy, sőt gyakran hetek és hónapok múlva sem sikerül megtalálni, ha a nyomozásban résztvevő csendőrök közül senki sem rendelkezik a legfontosabbal: a helyi és személyi ismerettel.

A magyar emberben, tehát a magyar csendőrben is megvan a veleszületett találékonyság, fürge észjárás és kellő emlékezőtehetség, továbbá a bátorsággal párosult kiváló testi szívósság; ezek a tulajdonságok hivatottá is teszik a magyar csendőrt az oly „bokros“ közbiztonsági szolgálat ellátására.

Az igen jó hírnevnek örvendő magyar kir. csendőség minden egyes tagja — fent vázolt egyéni tulajdonságánál fogva — derekasan meg is tudja állani a helyét ott, ahova rendelve van, ha hivatását komolyan veszi és igyekszik a közbiztonsági szolgálat ellátásához szükséges különös tudnivalókat és az ezek között természetesen első helyen álló jó helyi és személyi ismeretet is megszerezni.

A magyar csendőség jó hírnevének megalapozásában résztvevett régi tiszt urak és altisztek közül legtöbben a helyi és személyi ismeret, valamint a csendőrt támogató megbízható besúgók megszerzésére fektették a fősúlyt, mert — igen helyesen — azon a nézeten voltak, hogy csakis akkor tudhatnak sikeresen működni, ha jól ismerik körletüknek minden legkisebb pontját és ismerik a felügyeleti körletükben lakó egyéneknek viszonyait, hajlamait és különös szokásait. Továbbá, ha olyan megbízható besúgók állanak rendelkezésükre, akik velük mindent hűen közölnek és adott esetekben még a reájuk bízott különös feladatokat is a legnagyobb pontossággal teljesítik. Mert tudni kell, hogy

a csendőrnek a legjobb helyi és személyi ismeret mellett is szüksége van egyes oly megbízható besúgókra, akik bizonyos dolgokat neki tudomására hozzanak és adott esetekben még kezére is járjanak.

Ezen eikkemnek főszereplője: néhai Barabás Ignác járásőrmester, volt orsovai őrs- és járásparancsnok is, egyik kiváló dísz volt annak a csendőr altiszti karnak, mely legjobban kivette részét a magyar csendőség jó hírnevének megalapozásából. Előbb Erdélyben szolgált az erdélyrészi csendőrparancsnokságnál, honnan az újonnan felállított szegedi II. számú csendőr kerületi parancsnoksághoz helyeztetett át és mint őrsvezető az igen mozgalmas orsovai őrs vezetésével bízott meg.

A fiatal Barabás őrsvezetőre nagy feladat hárult, mert a három ország, vagyis: Magyarország, Szerbia és Románia határán fekvő, a nemzetközi forgalomba teljesen bekapcsolódott és a túlnyomórésztben más vidékekről odatelepedett idegen ajkuakkal lakott Orsován kellett a közbiztonsági viszonyokat rendes mederbe terelnie. Ezt a feladatát igen megnehezítette még az is, hogy a Vaskapu szabályozásánál dolgozott különböző nemzetiségű munkások közül is igen sokan ott maradtak; ezek között bizony bőven voltak a közbiztonságra veszélyes elemek is. De az Ada-Kaleh szigeten belülről török üzerek és török csolnakosok is éppen elég dolgot adtak az orsovai őrsnek.

Barabás járásőrmester tehát már mint fiatal őrsparancsnok, Orsován, ott a határszéli „tűzfészkekben“ lehetetlennek látszó dolgokat művelt. Az addig igen rossz lábon állót közbiztonsági viszonyokat rövid idő alatt megjavította és szilárd alapra fektette; a csendőség tekintélyét pedig a kellő színvonalra emelte.

Barabás járásőrmester igazi jó magyar csendőr volt; folyton azon dolgozott, hogy a testület tekintélyét emelje. Fáradságot sohasem ismert, mert ha valamibe kezdett, addig nem nyugodott, amíg kitűzött célját el nem érte.

Nyomozásait addig félbe nem szakította, amíg az esetet teljesen ki nem derítette és a gyanúsítottat az igazságszolgáltatásnak át nem adta. Nála a büntetettek egérútra nem számíthattak, mert ha tudta, hogy kiket kell elfognia, akkor azoknak folyton a nyomukban volt és nem nyugodott addig, amíg az elfogást nem fogantósította.

A körletében lakó közártalmúak vagy elvándoroltak, vagy pedig teljesen megjavultak, mert folyton a nyomukon volt és igyekezett őket a jó útra téríteni.

Mint legtöbb bajtársának, úgy Barabás járásőrmesternek is az volt az elve, hogy eredményes szolgálatot csak az a csendőr tud felmutatni, aki jó helyi és személyi ismerettel, valamint a nélkülözhetetlen megbízható besúgókkal rendelkezik.

Barabás járásőrmester elvéhez ragaszkodva, hosszú orsovai szolgálata alatt oly tökélyre vitte a helyi és személyi ismeretét, hogy az egyenesen bámulatos volt. Az őrsének felügyelete alá tartozó terepet mint a tenyerét, úgy ismerte és az őrs körletében, társadalmi állásra való tekintet nélkül, csaknem mindenkit személyesen ismert. Ismerte majdnem mindenkinek a családi és vagyoni viszonyait, szokásait, jó és rossz tulajdonságait. Ezeket az ismereteket úgy szerezte meg, hogy fáradságot nem ismerve, szolgálatban, vagy szolgálaton kívül mindenhová ellátogatott. Társalgás közben minden iránt érdeklődött. Magasabb társadalmi állású egyéneknél, mint helyi őrsparancsnok, az ő szerény modorában bemutatkozott és támogatásukat kérte, másokat valami ártatlan ürügy alatt felkeresett, anélkül, hogy azok azért megnehezthettek volna.

A szálloda- és vendéglőtulajdonosokkal állandó érintkezést tartott fenn, akik vele esetről-esetre közölték az alkalmazottakra és vendégekre vonatkozó adatokat. Ha ideje engedte, mintegy sétaképen megjelent a piacon, ünnepélyeken, valamint a vonat és gőzhajó érkezésnél vagy indulásnál. Minden és mindenki érdekelte. Ha véletlenül olyan valakivel találkozott, akit még személyesen nem ismert, akkor addig nem nyugodott, amíg annak kilétét nem tudta. Nagy emberismerő lévén, az átutazó idegent azonnal felismerte.

Barabás járásőrmester Orsován és annak vidékén nagy tekintélynek örvendett. Minden társadalmi állású egyének között voltak barátai vagy jó ismerősei, azok-

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: A versenybe induló egyik legénységi csoport.

kal állandóan érintkezett és tőlük tudta meg, amire esetenként szüksége volt. Az út- és folyamrendészetnél, továbbá a vasútnál alkalmazott egyéneket, nemkülönben az erdővédeket és pásztorokat mind személyesen ismerte; ezeket a maga céljaira úgy meg tudta nyerni, hogy azok bármikor és bármily körülmények között készséggel állottak rendelkezésére.

Mint a fentiekből is látható, a csendőrség úttörő gárdájába tartozott Barabás Ignác járásörmester, volt bajtársam és öreg barátom kiváló csendőr volt, akinek számtalan, szebbnél-szebb nyomozási teljesítménye közül, egy igen tanulságosat itt az alábbiakban feleleveníték.

*

Az 1904. év május hó 1-én — midőn máshol vidám zeneszóval és kirándulásokkal üdvözölték a szép tavasz eljövételét, — Orsova határszéli városka lakosságát egy megdöbentő szenzáció izgatta fel.

Történt ugyanis, hogy említett május elsejének reggelén, amidőn a nap a szerb és román hegyek közül a Duna vizét megaranyozta, megindult a napi forgalom mindenfelé. Ki-ki megindult a saját dolga után. Így a tufiri tejesasszonyok is igyekeztek áruikkal a városba. Azonban ezúttal egy kissé megkéstek, mert útközben rémes felfedezésre jutottak.

A Cserna folyó mentén, a füzes között vezető gyalogútnak azon a szakaszán, mely a folyónak orsovai hídjára vezet, a kövezett gyalogúton vastag vérsáv húzódott keresztül, a vérsávot az együgyű román asszonyok előbb arra magyarázták, hogy valamelyik román juhász a birkát ott ölte meg. Egyik asszony azonban, hogy feltevésükről jobban meggyőződjének, hívta a többit, hogy menjenek beljebb a füzesbe, ahova a vérsáv vezet, mert ha való a feltevésük, akkor a birka beleit ott okvetlen fel kell találniok.

Amint a füzesbe értek, ott még nagyobb vértócsát találtak, mely tócsa mellett azonban nem a keresett birkabendő, hanem egy férfi sapka, egy olajos üveg félig olajjal és több széjjelszört gyufaszál feküdt.

Most már tisztán látták, hogy feltevésük téves volt, mert nem birkáról, hanem emberről volt szó.

Futottak is rögtön az orsovai örsre, hogy felfedezésüket bejelentsek.

Miután Barabás Ignác járásörmester, orsovai örs és járásparancsnok csüzbántalmi miatt, Herkulesfürdőbe való utalásáig, beteg-szabadságot élvezett és lakásán betegen feküdt, az érkező asszonyokat Csiszér András örsvezető, örsparancsnokhelyettes fogadta, ki a vett értesülés után az asszonyokkal és az otthon volt összes legénységgel azonnal a helyszínére sietett.

A helyszínére érve, annak alapos meg szemlélése után Csiszér örsvezető mindjárt látta, hogy oly nagyobb szabású bünténnyel áll szemben, melyet a bizottság kiszállása végett a bíróságnak is be kell jelentenie.

A szükséges különböző intézkedések megtétele után Csiszér örsvezető meghagyta tehát a helyszínen visszahagyott csendőreinek, hogy míg ő vissza nem jön, vagyis míg a bizottság kiszáll, addig a nyomokat és az ott talált tárgyakat az odaseregülő kíváncsiaktól őrizték meg, maga pedig sietett a járásbíró vizsgálobírójának lakására.

Csiszér örsvezető az öltözködő vizsgálobírónak a helyszínén szerzett észleleteit midőn tudomására hozta, egyben jelentette azt is, hogy a helyszín őrzéséről kellően gondoskodott és intézkedett arról, hogy a vasúton vagy gőzhajón esetleg elutazni szándékozó gyanús egyének az elutazásban megakadályoztassanak.

„Na jól van, örsvezető úr — válaszolta a már felöltözött vizsgálobíró — most már mehetünk; hanem előbb betérünk a járásbíró épületébe, mert a hivatal-

szolgát el kell küldenem az orvos és a jegyzőkönyvvezető lakására, hogy őket a helyszínre kirendeljem; na meg — miután az ön jelentése szerint rablógyilkosságról van szó — az esetet telefon útján bejelentem Karánsebesre az ügyészségnek."

A járásbíróhoz érve a vizsgálóbíró felhívta Csiszér őrsvezetőt, hogy csak menjen vissza a helyszínre és várja őt ott be. De mielőtt elváltak volna, a vizsgálóbíró még megkérdezte, hogy miután a tettes áldozatát valószínűleg a Cserna folyóba vonszolta be, tett-e intézkedést aziránt, hogy a hullát a folyóból kihalásszák.

Erre Csiszér őrsvezető jelentette, hogy nemesak azt tette, de még arról is gondoskodott, hogy a Cserna torkolatától a román határig terjedő szakaszon a Duna vize megfigyeltessék, mert nincsen kizárva, hogy a Cserna folyó igen sebes árja a hullát már a Dunába sodorta, s így esetleg csak ott fog majd fölvetődni és tovább úszni. Tehát elejét akarta venni annak, hogy az ismeretlen hulla idegen állam területére jusson; mely körülmény a bűneselekmény felderítését esetleg meg-hiusíthatná.

Csiszér őrsvezető útközben elhatározta, hogy betér az útbaeső esendőrlaktanyába és az esetet az ágyban fekvő őrsparancsnokának, Barabás Ignác járásőrmesternek is bejelenti, mert az szigorúan megkövetelte, hogy az őrsállomáson, vagyis az őrs körletében előforduló minden esetet — ha ő fekvő beteg is — neki bejelentsenek.

Csiszér őrsvezető Barabás járásőrmestert lakásán most is ágyban fekvő találta, kinek az esetet részletesen bejelentette azzal, hogy siet vissza a helyszínre, mert a bizottság mielőbb meg fog érkezni.

Midőn az őrsvezető eltávozott, Barabás járásőrmester — ott az ágyban — elgondolkozott a bonyolultnak látszó bűntényen és töprengései közben azon megállapításra jutott, hogy az eset felderítése körül bizony oly nehézségek fognak felmerülni, amiket igen nehéz lesz leküzdeni. Ezért tehát — dacára, hogy alárendeltjeinek nyomozási képességében megbízott — szükségesnek tartotta, hogy a nyomozásba ő maga is befolyjon, mert nem szeretne volna, ha az eset nem derülne ki és az őrs addigi jó hírnevén csorba esne. El is határozta tehát menten, hogy mielőtt a levegő egy kissé felmelegedik, mindjárt ki fog menni a helyszínt megtekinteni és a esendőreit útbaigazításokkal ellátni.

A bizottság, az orvos egyéb elfoglaltsága miatt, kissé megkésve érkezett a helyszínre, hol azt Csiszér őrsvezető fogadta, jelentvén, hogy az áldozat hulláját még nem sikerült feltalálni. Ezután a bizottság a esendőrökkel együtt hozzáfogott a helyszín átvizsgálásához. Körülbelül megállapították, jobban mondva elképzelték, hogy az eset miként történhetett, de sokat nem tehettek, először, mert hulla nem volt, másodsor, mert az intézkedésekkel meg akarták várni dr. Szentkirályi Zoltán vizsgálóbíró, aki este 9 órakor meg is érkezett.

A bizottság tagjai éppen a vizsgálóbíróval tárgyaltak, amikor egy-tufiri asszony áttörve a helyszínt körülvevő kordont, lélekszakadva odarohant a bizottsághoz és fuldokló zokogásban kitörve román nyelven elkiáltotta magát: „Jaj, kedves uram!” És a vértócsa mellett eszméletét veszve összerogyott. Az orvos rögtön az alélt asszony segítségére sietett, kit rövid kísérlet után sikerült is eszméletre téríteni.

Az asszony lassan felállt és Szentkirályi vizsgálóbíró elé állva elkezdett beszélni:

— Tegnap délután, úgy 3 óra tájban az uram — kinek nagyobb pénzösszeg is volt — azzal távozott el hazulról, hogy egy szintén nálunk volt, előttem teljesen ismeretlen romániai ismerősével bemegy Orsovára egyet-mást bevásárolni, onnan azonban még mindig nem tért haza, pedig távozásakor azt mondta, hogy ha dolgát végezte, mindjárt haza fog térni.

— Amikor az előbb a szomszédasszonyaim a hírt hozzánk kihozták és közölték velem, hogy itt gyilkosság történt, mindjárt gondoltam, hogy az én uramat pusztították el.

— Ez a sapka és az üveg az uráé volt? — kédezte Szentkirályi vizsgálóbíró.

— Igen, a sapka az uramé volt — válaszolta zokogva az asszony. — Üveget azonban nem hozott hazulról, de azt hiszem, hogy ezt az üveget az olajjal vette, mert az ételt, különösen pedig a halat igen szerette olajjal.

— Mit gondol tehát, ki gyilkolhatta meg a férjét? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Kit gondolhatnék mást, — felelte az asszony, — mint azt a romániai embert, aki nálunk volt s akivel az uram hazulról eltávozott. Az az ember az uramnál jóval nagyobb és erősebb volt, akinek tehát igen könnyű lehetett az urammal elbánni.

E percben érkezett a helyszínre Barabás járásőrmester és jelentette Szentkirályi vizsgálóbírónak, hogy bár nem jól érzi magát, nem bírta megállani, hogy a helyszínre ne jöjjön, mert igen kíváncsi az esetre.

Barabás járásőrmester, midőn megfordult, hogy a helyszínt megtekintse, meglátja a síró asszonyt.

— Hát maga, asszonyom, miért sír? — kérdezi.

— Még kérdezi tőlem, járásőrmester úr? — méltatlankodék az asszony — hát az uramat síratom, akit ilyen borzalmasan legyilkoltak!

— Jó asszony, maga tévedésben van. Nem a maga urát gyilkolták itt meg — világosította fel a még mindig zokogó asszonyt Barabás járásőrmester. — A maga ura él, nincs egy negyedórája, hogy találkoztam vele. Menjen a szolgabírószágra, ott biztosan meg fogja találni. A maga ura az éjjelt azért nem tudta otthon tölteni, mert az éjjel a rodicai őrs járőre a román határszélen csempészetten tetten érte és társával együtt elfogta.

E szavak hallattára a megtört asszony elkapta a Barabás járásőrmester kezét — s mielőtt az megakadályozhatta volna — össze-vissza esékolta s azután utat törve magának a város felé elrohant.

Ezután most már Barabás járásőrmester kezdte a helyszínét vizsgálgatni. Egyszerre csak megszólalt:

— A vértócsa mellett talált ez a sapka és az olajos üveg, a petroliumgyárban dolgozott Todoreszku Tódoré volt; az áldozat sem lehet más, mint a félkegyelmű Todoreszku Tódor. És ha vizsgálóbíró úr megengedi, hogy távozzam és az olajos üveget magammal vigyem, akkor rövid időn belül valószínűleg többet is fogok tudni mondani — jelentette ki Barabás járásőrmester.

A járásőrmesternek ez a határozott kijelentése a jelenlevőket egészen meglepte, a vizsgálóbíró pedig azonnal, minden további kérdezősködés nélkül meg is engedte, hogy a járásőrmester az üveggel távozzék; csupán azon aggodalmának adott kifejezést, hogy a beteg járásőrmesternek a nyomozással járó izgalmak és fáradalmak még jobban megárhathatnak.

— Dehogy is árt, — erősítette Barabás — egész ruganyosnak érzem most már magamat. — S mielőtt eltávozott volna, kérte a vizsgálóbíró, hogy esendőreit — ha azokra ott már szükség nem lesz — bocsássa haza a laktanyába, hogy őket bármikor igénybe vehesse.

— Jól van járásőrmester úr, — jegyezte meg Szentkirályi — nekem már a esendőrökre szükségem nincsen, azokat viheti magával; addig, amíg a helyszínre vonatkozó adatokat írásba foglaljuk, a rend fenntartására elég lesz a jelenlevő két városi rendőr is. Hanem, hogy tudomása legyen hollétünkről, közlöm önnel, hogy egy jó félóra múlva mi már a járásbírószágra épületében leszünk. Tehát, ha valami közölni valója lesz, szíveskedjék odafáradni, vagy valakivel odaüzenni.

Ezután a bizottság felvéve a helyszínre vonatkozó jegyzőkönyvet, onnan eltávozott.

Eltávozása előtt azonban Szentkirályi vizsgálóbíró meghagyta a helyszínen visszahagyott rendőröknek, hogy ha esetleg a hullát föl találták, arról küldönc, esetleg telefon útján tegyenek neki jelentést.

Barabás járásőrmester a helyszínről való távozása után utasította esendőreit, hogy térjenek be a laktanyába és ott legyenek készenlétben, hogy hívására — amit telefon, vagy küldönc útján fog eszközölni — gyorsan megjelenhessenek. Ezután ő a esendőröktől elválva, csak kardosan a városba távozott.

Mintegy másfél óra múlva Barabás járásőrmester Csiszér őrsvezetőt a telefonhoz hívta és meghagyta neki, hogy az összes legénységgel menjen azonnal a városházára, ahol a továbbiakra nézve személyesen ad parancsot.

E parancs vétele után a legénység rögtön a városházám termett, hol Barabás járásőrmester már várta őket.

Midőn a esendőrök a városházára megérkeztek, a járásőrmester közölte velük, hogy a tettesnek már a

Képek a csendőrségi országos lovasmérkőzésről: A díjazottak.

nyomában van, csak épen el kell fogni és ha el nem késnek, az is sikerülmi fog.

— Hogy önök is tudják — jelentette ki a járásőrmester csendőreinek — a tettes az önök által is jól ismert, közártalmú Argyelán Demeter román napszámos, ki ott lakik a „Grackában“ a hegyoldali magányos házban, hova mintegy félórával előbb tért csak haza. Jól vigyázzanak tehát, hogy el ne szalasszuk.

Ezzel a nyolc főből álló járőr a bizalmi egyénként igénybevett két városi rendőrrel elindult a „Gracka“ városrész felé.

A „Gracka“ nevű kis városrész egy hegykatlanban fekszik, sűrű erdőség közepén: tehát a gyilkost — mielőtt elmenekülne — ott kellett gyorsan kézrekeríteni.

A kézrekerítés azonban igen nehéznek mutatkozott, mert a gyanúsítottat fent a hegy oldalán, közvetlenül az erdő mellett levő tisztáson épült kis házban kellett elfogni, hova azonban csak egy úton lehetett feljutni, mert a hegynek Orsova felé néző többi része olyan meredek és szakadékos, hogy azt nem lehetett megmászni, a háznak esetleg más úton való megközelítése pedig igen sok időt vett volna igénybe.

Az elfogás gyors keresztülvitelére tehát nem maradt más megoldás, mint a „grackai“ egyetlen utat használni.

A terepviszonyokhoz alkalmazkodva, Barabás járásőrmester tehát a „haditervet“ akként állapította meg, hogy a két csendőrrel megerősödött járőrnek fele a hegyre vívő útnak egyik oldalán, a másik fele pedig a másik oldalon hason kússzék előre addig, amíg a hegyoldalra felértek, ott pedig szintén hason kússzva kör alakban kerítsék be a kiszemelt épületet és azt az általa adott jelre egyszerre rohanják meg. Természetesen, a járásőrmester megállapította azt is, hogy a kis épület kijáratát és ablakait gyorsan miként szállják meg.

Midőn a kis osztag a hegyre vívő utat óvatosan megközelítette, Barabás járásőrmester kiadta a parancsot az előnyomulásra azzal, hogy a gyanúsítottat lehetőleg élve kell elfogni; ha azonban menekülést kísérelne meg, akkor le kell lőni.

Az út két oldalán felfelé kússzó csendőrök már elérték a hegyoldal peremét; ott köralakot formálva, minden legkisebb leplezésre szolgáló bozót vagy mélyedés kihasználásával igyekeztek a kis házat bekeri-

teni. Ez már-már csaknem sikerült, azonban az ablaknál figyelő gyanúsított észrevette a csendőrök közeledését s az erdő felé néző másik ablakhoz rohant és azon kiugorva, az erdőbe menekült.

A menekülőre leadott lövések nem találtak és a zsupaneki hegyek felé menekülő gonosztevő üldözése sem vezetett eredményre, mert az igen sűrű és eszerjés erdő menedéket nyújtott a szökevénynek.

Barabás járásőrmestert ez a nem várt kudarc rendkívül lehangolta. Csendőreit a hasztalannak bizonyuló üldözésből visszavonta s elrendelte, hogy az üldözési helytől a topleci országútig húzódó hegygerincen párhuzamosan keresztül vezető gyalogutat 5 csendőr, egymástól bizonyos távolságban állandóan portyázza, azért, hogy a gonosztevő, ki Zsupanek község irányába, tehát keletnek menekült, vissza ne térhessen, hogy esetleg menekülési útját az ország belseje felé, nyugatnak vegye.

Az út portyázására kiküldött csendőrökkel a járásőrmester közölte, hogy a hegyválné és a hegy tulsó oldalán nyugat felé vezető topleci országút portyázására a topleci őrs legénységét telefon útján szintén ki fogja rendelni; a két őrs járőrei tehát tartsanak egymással összeköttetést.

Midőn a kirendelt csendőrök eltávoztak, Barabás járásőrmester, Csiszér őrsvezető és Krivaries csendőrrel, valamint a két rendőrrel bement a megszökött gyanúsítottnak záratlanul hagyott lakásába.

A gonosztevő azidőben egyedül lakott, mert durvasága miatt felesége elhagyta s így a lakásban senki sem volt található. Mihelyt beléptek, a járásőrmester mindjárt megtalálta a rablott pénzen vásárolt új pár cipőt és egy harmonikát; a kályhába bedobva pedig megtalálta az áldozatnak vérfoltos, nyakban hordott pénzes zacskóját üresen, és talált még egy nedves, szintén vérfoltosnak látszó piszkos zsebkendőt, amit a gyanúsított a tett elkövetése után valószínűleg törülközőnek használt. Pénzt nem találtak, mert azt a gyilkos magával vitte.

A házkutatás megejtése és a bűnjelt képező tárgyak egybeesomagolása után Barabás járásőrmester a lakás ajtaját bezárta és lepecsételte s midőn az épületet elhagyták, a járásőrmester utasította Csiszér őrsvezetőt, hogy a bűnjeleket vigyék a járásbírószágra és őt mindannyian ott várják be. Szentkirályi vizsgálóbírónak